

www.turkishstudies.net/religion

Turkish Studies - Comparative Religious Studies

eISSN: 2667-5544

Research Article / Araştırma Makalesi

Decency, Aesthetics and Elegance in the Tradition Quran Recitation

Kur'ân Tilâvet Geleneğinde Edep, Estetik ve Zerâfet

Abdullah Cengiz*

Abstract: Quranic recitation holds a fundamental position in the Islamic tradition, both in terms of worship and education. It is not merely viewed as the mere recitation of the words, but rather as a multidimensional process that requires understanding, contemplating, and integrating the meaning into individual and social life. However, in the modern era, two extreme approaches to engaging with the Quran have emerged: those that prioritize recitation and downplay meaning, and those that prioritize meaning and neglect the literary and aesthetic dimensions of recitation. The primary objective of this study is to highlight the shortcomings of these one-sided approaches and to establish the principles of a holistic reading model that integrates the literal, semantic, aesthetic, and moral dimensions of Quranic recitation. The lack of systematic examination of the differences between the concepts of tilawat, recitation, and tertil, which are often used interchangeably in the existing literature, constitutes a significant gap. This study aims to fill this gap in the literature by comparatively analyzing the historical and theoretical foundations of these concepts. Classical tafsir, recitation, and tajweed literature were examined through documentary analysis, and further evaluated in light of modern academic research, the hadiths of the Prophet Muhammad, and the practices of the Companions. The etiquette of recitation, the rules of tajweed, the issue of lahn, and the stages of recitation were examined in this context. The findings demonstrate a direct relationship between sound and meaning in Quranic recitation. Consequently, Quranic recitation is meaningful when integrated with correct pronunciation, comprehension of meaning, decorum, and aesthetics. For an ideal Qur'anic recitation, adherence to the rules of tajwîd, a sound comprehension of meaning, and familiarity with musical aesthetics are essential.

Keywords: Qirâ'ât, Qur'an, Recitation, Aesthetics, Elegance

Öz: Kur'an-ı Kerim tilaveti, İslâm geleneğinde hem ibadet hem de eğitim açısından temel bir konumda yer almakta, yalnızca lafızların seslendirilmesinden ibaret görülmeyip, anlamın kavranması, üzerinde tefekkür edilmesi ve bireysel-toplumsal hayata aktarılması gereken çok boyutlu bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte modern dönemde Kur'an'la ilişki kurma biçimlerinde iki uç yaklaşım öne çıkmaktadır: Bir tarafta kıraati öne çıkarıp anlamı geri plana itenler, diğer tarafta ise anlamı merkeze alıp tilavetin edebî ve estetik boyutunu ihmal edenler. Çalışmanın temel amacı, bu tek yanlı yaklaşımların eksikliklerini ortaya koyarak, Kur'an tilavetinin lafız mana, estetik ve ahlâkî boyutlarını bir arada ele alan bütüncül bir okuma modelinin esaslarını belirlemektir. Mevcut literatürde sıkça birbirinin yerine kullanılan tilâvet, kıraât ve tertil kavramları arasındaki farklılıkların sistematik biçimde incelenmemiş olması önemli bir boşluk teşkil

*Asst. Prof. Dr., Ardahan University, Faculty of Theology, Department of Qur'anic Recitation and Qirâ'ât Studies.
Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat İlmi Anabilim Dalı.
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1608-4803>
acengiz42@gmail.com

Cite as/ Atıf: Cengiz, A. (2026). Decency, aesthetics and elegance in the tradition Quran recitation / Kur'ân tilâvet geleneğinde edep, estetik ve zerâfet. *Turkish Studies-Comparative Religious Studies*, 21(3), 4303-4336. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.94236>

Received/Geliş: 02 May/ Mayıs 2026

Accepted/Kabul: 20 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 25 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

etmektedir. Bu çalışma, söz konusu kavramların tarihî ve teorik zeminlerini mukayeseli olarak analiz ederek, literatürdeki bu boşluğu doldurmayı hedeflemiştir. Yöntem olarak klasik tefsir, kıraat ve tecvîd literatürü dokümanter analiz yoluyla incelenmiş, ayrıca modern akademik araştırmalar, Hz. Peygamber'in hadisleri ve sahabe uygulamaları ışığında değerlendirilmiştir. Tilâvet adabı, tecvîd kuralları, lahn meselesi ve kıraat mertebeleri bu bağlamda ele alınmıştır. Bulgular, Kur'an tilâvetinde ses ile anlam arasında doğrudan bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Sonuç olarak Kur'an tilâveti, doğru telaffuz, mana idraki, edep ve estetikle bütünleştiğinde anlamlıdır. İdeal Kur'an kıraati için; tecvide riâyet, manaya vukufiyet ve musikiye aşinalık gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kıraat, Kur'ân, Tilâvet, Estetik, Zerâfet.

Structured Abstract:

The recitation of the Qur'an in Islamic civilization has never been understood merely as the vocal reading of a sacred text; rather, it has functioned as a multidimensional tradition encompassing worship, education, morality, and aesthetics. In Muslim societies, reciting the Qur'an beautifully, pronouncing it correctly, reflecting upon its meanings, and shaping one's life according to its guidance have historically been regarded as complementary dimensions of a unified religious practice. In the modern period, however, two reductionist tendencies have emerged. The first approach limits Qur'anic recitation to sound, melody, and vocal performance while marginalizing the dimension of meaning. The second prioritizes interpretation and intellectual engagement while treating qirā'ah, tajwīd, vocal aesthetics, and the etiquette of recitation as secondary concerns. This study aims to identify the limitations of these two approaches and to examine how the concepts of decorum, aesthetics, and elegance acquire meaning within the holistic tradition of Qur'anic recitation. It further advances the argument that recitation is not merely a technical performance, but also a formative educational process that cultivates the inner self, deepens spiritual awareness, and contributes to moral refinement. The study adopts a qualitative research design based on documentary analysis. Classical sources in tafsīr, qirā'āt, tajwīd, Sufism, and Islamic ethics were examined in order to establish the theoretical framework of Qur'anic recitation. In addition, contemporary academic studies and modern literature on Qur'anic education were reviewed. The recitational practices of the Prophet Muhammad, the understanding of the Companions regarding Qur'anic reading, and the assessments of later Muslim scholars were comparatively analyzed. At the conceptual level, the terms *tilāwah*, *qirā'ah*, and *tartīl* were examined comparatively in order to determine their semantic boundaries, functions, and historical usage. Furthermore, tajwīd rules, categories of *lahn* (recitational error), levels of recitation, etiquette of *tilāwah*, vocal aesthetics, and the psychological effects of recitation upon listeners were investigated under separate thematic headings. Through this multidimensional method, the study evaluates both the theoretical and practical aspects of Qur'anic recitation in a comprehensive manner. The study demonstrates that the concepts of *tilāwah*, *qirā'ah*, and *tartīl*, although related, do not convey identical meanings. *Qirā'ah* primarily refers to the accurate reading of the Qur'anic text and its performance in accordance with transmitted recitational variants. *Tartīl* denotes a slow, measured, deliberate style of recitation that allows reflection upon meaning. *Tilāwah*, by contrast, encompasses a broader semantic field that includes reading, understanding, following, internalizing, and living in accordance with divine revelation. This finding indicates that engagement with the Qur'an is not merely a phonetic activity but also an intellectual, spiritual, and ethical process. Another major finding concerns the indispensable role of tajwīd in Qur'anic recitation. Proper articulation of letters from their correct points of pronunciation, preservation of phonetic qualities, accurate application of elongations, and observance of pause and commencement rules ensure both the preservation of the revealed wording and the accurate communication of meaning. Major errors classified as *lahn jalī* may alter meaning, whereas subtle errors categorized as *lahn khafī* diminish the aesthetic quality and performance value of recitation. Therefore, tajwīd should be understood not as a merely formal concern, but as a scholarly and pedagogical discipline that serves the preservation of revelation. The study also finds a strong relationship between sound and meaning. Rhythm, phonetic harmony, elongations, pauses, and the appropriate use of melodic modes reinforce the semantic and emotional impact of Qur'anic discourse. Variations in vocal tone during verses of warning, mercy, supplication, or glad tidings deepen the listener's emotional engagement with the text. In this sense, aesthetic recitation is not simply the use of a beautiful voice; rather, it is a balanced and meaningful vocal performance aligned with the content of revelation. The findings regarding etiquette are equally significant. The reciter is expected to possess sincerity, avoid ostentation, maintain ritual and physical cleanliness, and display dignity and humility. The teacher should be patient, competent, and morally exemplary, while the student is expected to demonstrate discipline, respect, and perseverance. Likewise, the listener should receive the recitation with silence, attentiveness, and reverence. These observations indicate that Qur'anic recitation is not merely an individual act of performance but a moral and communal culture. The findings reveal that framing engagement with the Qur'an through the binary opposition of "reading versus understanding" is historically inaccurate and methodologically problematic. In the classical Islamic tradition, approaching the Qur'an consisted of a holistic synthesis of accurate recitation, reflection upon meaning, and practical embodiment of guidance. Thus, approaches that focus exclusively on sound are as deficient as those that dismiss recitation and privilege meaning alone. The study further shows that modern Qur'anic education frequently emphasizes technical instruction while neglecting aesthetic and spiritual dimensions. Yet beauty of voice, knowledge of melodic modes, the discipline of *tartīl*, and the etiquette

of recitation enhance learner motivation and facilitate emotional attachment to the Qur'an. At the same time, aesthetics must never degenerate into performance for display. The concept of elegance is particularly relevant here, for it refers not merely to outward refinement but to subtlety, grace, and purity in voice, manner, intention, and spiritual presence. In conclusion, Qur'anic recitation is a holistic act of worship in which phonetic precision, comprehension of meaning, moral maturity, aesthetic sensitivity, and graceful devotion converge. Reading, understanding, and living the Qur'an are not competing priorities but mutually reinforcing dimensions of the same religious experience. Tajwid preserves the verbal form of revelation, contemplation discloses its guidance, and decorum establishes a sound relationship between the reciter and the sacred text. Aesthetics make recitation compelling and impactful, while elegance ensures that such impact remains governed by sincerity and moderation. For this reason, contemporary models of Qur'anic education should integrate technical accuracy, semantic understanding, aesthetic cultivation, moral discipline, and spiritual depth within a balanced pedagogical framework. The future of Qur'anic education depends largely on the successful synthesis of these complementary elements.

Keywords: Qirā'āt, Qur'an, Recitation, Aesthetics, Elegance

ملخص منظم (باللغة الإنجليزية)

لم يُفهم تلاوة القرآن في الحضارة الإسلامية قط على أنها مجرد قراءة صوتية لنص مقدس؛ بل كانت بمثابة تقليد متعدد الأبعاد يشمل العبادة والتعليم والأخلاق والجماليات. وفي المجتمعات الإسلامية، اعتُبرت تلاوة القرآن بجمال، ونطقه بشكل صحيح، والتأمل في معانيه، وتشكيل حياة الفرد وفقًا لإرشاداته، عبر التاريخ أبعادًا متكاملة لممارسة دينية موحدة. إلا أنه في العصر الحديث ظهرت اتجاهان اختزلان. فالنهج الأول يقصر تلاوة القرآن على الصوت واللحن والأداء الصوتي، بينما يهمل بُعد المعنى. أما النهج الثاني فيعطي الأولوية للتفسير والانخراط الفكري، بينما يعامل القراءة والتجويد وجماليات الصوت وآداب التلاوة على أنها أمور ثانوية. تهدف هذه الدراسة إلى تحديد أوجه القصور في هذين النهجين، ودراسة الكيفية التي تكتسب بها مفاهيم اللياقة والجماليات والأناقة معناها ضمن التقاليد الشاملة لتلاوة القرآن. كما تدعم الدراسة الحجة القائلة بأن التلاوة ليست مجرد أداء تقني، بل هي أيضًا عملية تربوية تكوينية تنمي الذات الداخلية، وتعمق الوعي الروحي، وتساهم في صقل الأخلاق. تتبنى الدراسة تصميمًا بحثيًا نوعيًا قائمًا على تحليل الوثائق. وقد تم فحص المصادر الكلاسيكية في التفسير، والقراءات، والتجويد، والصوفية، والأخلاق الإسلامية من أجل إرساء الإطار النظري لتلاوة القرآن. بالإضافة إلى ذلك، تمت مراجعة الدراسات الأكاديمية المعاصرة والأدبيات الحديثة حول تعليم القرآن. كما تم تحليل ممارسات تلاوة النبي محمد، وفهم الصحابة لتلاوة القرآن، وتقييمات العلماء المسلمين اللاحقين تحليلًا مقارنًا. وعلى المستوى المفاهيمي، تمت دراسة مصطلحات *التلاوة*، *القراءة*، و*الترتيل* بشكل مقارن من أجل تحديد حدودها، الدلالية ووظائفها واستخداماتها التاريخية. علاوة على ذلك، تمت دراسة قواعد التجويد، وفنات *اللحن* (الخطأ في التلاوة) ومستويات التلاوة، وآداب التلاوة، وجماليات الصوت، والتأثيرات النفسية للتلاوة على المستمعين، وذلك تحت عناوين موضوعية منفصلة. من خلال هذه المنهجية متعددة الأبعاد، تُقيم الدراسة الجوانب النظرية والعملية لتلاوة القرآن الكريم بطريقة شاملة. وتُبين الدراسة أن مفاهيم *التلاوة*، *القراءة*، و*الترتيل*، على الرغم من ارتباطها ببعضها، لا تنقل معاني متطابقة. تشير *القراءة* في المقام الأول إلى القراءة الدقيقة لنص القرآن الكريم وأدائه وفقًا لأشكال التلاوة المتوارثة. *الترتيل* يشير إلى أسلوب تلاوة بطيء ومدرس ومتأن، يتيح التأمل في المعنى. أما *التلاوة*، على النقيض من ذلك، فتشمل مجالًا دلاليًا أوسع يضم القراءة، والفهم والاتباع، والاستيعاب، والعيش وفقًا للوحي الإلهي. تشير هذه النتيجة إلى أن التفاعل مع القرآن ليس مجرد نشاط صوتي، بل هو أيضًا عملية فكرية وروحية وأخلاقية. وهناك نتيجة رئيسية أخرى تتعلق بالدور الذي لا غنى عنه للتجويد في تلاوة القرآن. إن النطق الصحيح للحروف من نقاط نطقها الصحيحة، والحفاظ على الخصائص الصوتية، والتطبيق الدقيق للتمديدات، والالتزام بقواعد التوقف والبدء، كل ذلك يضمن الحفاظ على نص الوحي ونقل المعنى بدقة. قد تؤدي الأخطاء الجسيمة المصنفة على أنها *لحن* *جلي* إلى تغيير المعنى، في حين أن الأخطاء الطفيفة المصنفة على أنها *لحن خفي* تقلل من الجودة الجمالية وقيمة أداء التلاوة لذلك، لا ينبغي فهم التجويد على أنه مجرد مسألة شكلية، بل كفرع علمي وتربوي يخدم الحفاظ على الوحي. كما توصلت الدراسة، إلى وجود علاقة قوية بين الصوت والمعنى. فالإيقاع، والتناغم الصوتي، والإطالة، والوقفات، والاستخدام المناسب للأنماط اللحنية، كلها عوامل تعزز التأثير الدلالي والعاطفي للخطاب القرآني. وتعمل التغيرات في نبرة الصوت أثناء آيات التحذير، والرحمة والدعاء، أو البشائر على تعميق التفاعل العاطفي للمستمع مع النص. وبهذا المعنى، فإن التلاوة الجمالية ليست مجرد استخدام صوت جميل؛ بل هي أداء صوتي متوازن وذو مغزى يتوافق مع مضمون الوحي. كما أن النتائج المتعلقة بآداب التلاوة لا تقل أهمية. يُتوقع من القارئ أن يتحلى بالإخلاص، ويتجنب التباهي، ويحافظ على الطهارة الطقسية والجسدية، ويظهر الكرامة والتواضع. وينبغي أن يكون المعلم صبورًا وكفؤًا ومثاليًا أخلاقيًا، بينما يُتوقع من الطالب أن يظهر الانضباط والاحترام والمثابرة. وبالمثل، ينبغي للمستمع أن يستقبل التلاوة بالصمت والانتباه والوقار. تشير هذه الملاحظات إلى أن تلاوة القرآن ليست مجرد فعل أداء فردي، بل هي ثقافة أخلاقية ومجتمعية. تكشف النتائج أن تأطير التعامل مع القرآن من خلال التناقض الثنائي بين «القراءة مقابل الفهم» هو

أمر غير دقيق تاريخياً ومشكوك فيه من الناحية المنهجية. ففي التقاليد الإسلامية الكلاسيكية، كان التعامل مع القرآن يتألف من توليفة شاملة تجمع بين التلاوة الدقيقة، والتأمل في المعنى، والتجسيد العملي للهداية. وبالتالي، فإن المناهج التي تركز حصرياً على الصوت تعاني من قصور مماثل لتلك التي تتجاهل التلاوة وتفضل المعنى وحده. وتُظهر الدراسة أيضاً أن التعليم القرآني الحديث غالباً ما يركز على التدريب التقني بينما يهمل الأبعاد الجمالية والروحية. ومع ذلك، فإن جمال الصوت، ومعرفة الأنماط اللحنية، وانضباط الترتيل، وأدب التلاوة تعزز دافع المتعلم وتسهل التعلق العاطفي بالقرآن. وفي الوقت نفسه، يجب ألا تتحول الجماليات أبداً إلى أداء استعراضية. ويكتسب مفهوم «الأناقة» أهمية خاصة هنا، لأنه لا يشير فقط إلى الرقي الظاهري، بل إلى الدقة والرقّة والنقاء في الصوت والسلوك والنية والحضور الروحي. وخالصة القول، إن تلاوة القرآن الكريم هي عبادة شاملة تتلاقى فيها الدقة الصوتية وفهم المعنى، والنضج الأخلاقي، والحساسية الجمالية، والتقوى الرشيدة. إن قراءة القرآن وفهمه وتطبيقه في الحياة ليست أولويات متنافسة، بل أبعاداً متعاضدة لنفس التجربة الدينية. فالتجويد يحافظ على الصبغة اللفظية للوحي، والتأمل يكشف عن هدايته، واللباقة تُرسّي علاقة سليمة بين القارئ والنص المقدس. وتجعل الجماليات التلاوة جذابة ومؤثرة، بينما يضمن الأناقة أن يظل هذا التأثير خاضعاً للصدق والاعتدال. ولهذا السبب، ينبغي أن تدمج النماذج المعاصرة للتعليم القرآني الدقة الفنية، والفهم الدلالي، وتنمية الحس الجمالي، والانضباط الأخلاقي، والعمق الروحي ضمن إطار تربوي متوازن. ويعتمد مستقبل التعليم القرآني إلى حد كبير على التوليف الناجح بين هذه العناصر المتكاملة.

الكلمات المفتاحية: قراءات، القرآن، التلاوة، الجماليات، الأناقة

Résumé Structuré:

Dans la civilisation islamique, la récitation du Coran n'a jamais été considérée comme la simple lecture à voix haute d'un texte sacré ; elle a au contraire constitué une tradition multidimensionnelle englobant le culte, l'éducation, la morale et l'esthétique. Dans les sociétés musulmanes, réciter le Coran avec beauté, le prononcer correctement, méditer sur ses significations et modeler sa vie selon ses enseignements ont historiquement été considérés comme des dimensions complémentaires d'une pratique religieuse unifiée. À l'époque moderne, cependant, deux tendances réductionnistes ont émergé. La première approche limite la récitation coranique au son, à la mélodie et à l'interprétation vocale, tout en marginalisant la dimension du sens. La seconde privilégie l'interprétation et l'engagement intellectuel, tout en traitant la *qirā'ah*, le *tajwīd*, l'esthétique vocale et l'étiquette de la récitation comme des préoccupations secondaires. La présente étude vise à identifier les limites de ces deux approches et à examiner comment les concepts de décorum, d'esthétique et d'élégance acquièrent un sens au sein de la tradition holistique de la récitation coranique. Elle développe en outre l'argument selon lequel la récitation n'est pas seulement une prestation technique, mais aussi un processus éducatif formateur qui cultive le moi intérieur, approfondit la conscience spirituelle et contribue au raffinement moral. L'étude adopte une méthodologie de recherche qualitative fondée sur l'analyse documentaire. Des sources classiques issues du *tafsīr*, des *qirā'āt*, du *tajwīd*, du soufisme et de l'éthique islamique ont été examinées afin d'établir le cadre théorique de la récitation coranique. En outre, des études universitaires contemporaines et la littérature moderne sur l'enseignement du Coran ont été passées en revue. Les pratiques de récitation du prophète Mohammed, la conception qu'avaient les compagnons de la lecture du Coran et les analyses des savants musulmans ultérieurs ont fait l'objet d'une analyse comparative. Sur le plan conceptuel, les termes *tilāwah*, *qirā'ah* et *tartīl* ont fait l'objet d'une analyse comparative visant à déterminer leurs délimitations sémantiques, leurs fonctions et leur usage historique. Par ailleurs, les règles du *tajwīd*, les catégories de *lahn* (erreur de récitation), les niveaux de récitation, l'étiquette de la *tilāwah*, l'esthétique vocale et les effets psychologiques de la récitation sur les auditeurs ont été étudiés sous des rubriques thématiques distinctes. Grâce à cette méthode multidimensionnelle, l'étude évalue de manière exhaustive les aspects tant théoriques que pratiques de la récitation coranique. Elle démontre que les concepts de *tilāwah*, *qirā'ah* et *tartīl*, bien que liés, ne véhiculent pas des significations identiques. Le terme *qirā'ah* désigne principalement la lecture précise du texte coranique et son interprétation conformément aux variantes de récitation transmises. *Tartīl* désigne un style de récitation lent, mesuré et réfléchi qui permet de méditer sur le sens. *Ṭilāwah*, en revanche, recouvre un champ sémantique plus large qui inclut la lecture, la compréhension, le suivi, l'intériorisation et le fait de vivre en conformité avec la révélation divine. Ce constat indique que l'engagement avec le Coran n'est pas seulement une activité phonétique, mais aussi un processus intellectuel, spirituel et éthique. Une autre conclusion majeure concerne le rôle indispensable du *tajwīd* dans la récitation coranique. Une articulation correcte des lettres à partir de leurs points de prononciation exacts, la préservation des qualités phonétiques, l'application précise des allongements et le respect des règles de pause et de début garantissent à

la fois la préservation du texte révélé et la communication fidèle du sens. Les erreurs majeures classées comme *lahn jalī* peuvent altérer le sens, tandis que les erreurs subtiles classées comme *lahn khafī* diminuent la qualité esthétique et la valeur d'interprétation de la récitation. Par conséquent, le tajwīd ne doit pas être considéré comme une simple question de forme, mais comme une discipline savante et pédagogique au service de la préservation de la révélation. L'étude met également en évidence un lien étroit entre le son et le sens. Le rythme, l'harmonie phonétique, les allongements, les pauses et l'utilisation appropriée des modes mélodiques renforcent l'impact sémantique et émotionnel du discours coranique. Les variations du ton de la voix au cours des versets d'avertissement, de miséricorde, de supplication ou de bonnes nouvelles renforcent l'engagement émotionnel de l'auditeur vis-à-vis du texte. En ce sens, la récitation esthétique ne se résume pas à l'utilisation d'une belle voix ; il s'agit plutôt d'une interprétation vocale équilibrée et pleine de sens, en accord avec le contenu de la révélation. Les conclusions concernant l'étiquette sont tout aussi significatives. On attend du récitant qu'il fasse preuve de sincérité, qu'il évite l'ostentation, qu'il veille à la pureté rituelle et physique, et qu'il fasse preuve de dignité et d'humilité. L'enseignant doit être patient, compétent et exemplaire sur le plan moral, tandis que l'élève est censé faire preuve de discipline, de respect et de persévérance. De même, l'auditeur doit accueillir la récitation dans le silence, l'attention et le recueillement. Ces observations indiquent que la récitation coranique n'est pas simplement un acte individuel de performance, mais une culture morale et communautaire. Les résultats révèlent que le fait d'encadrer l'engagement avec le Coran à travers l'opposition binaire « lecture contre compréhension » est historiquement inexact et méthodologiquement problématique. Dans la tradition islamique classique, l'approche du Coran consistait en une synthèse holistique entre une récitation précise, une réflexion sur le sens et une mise en pratique des enseignements. Ainsi, les approches qui se concentrent exclusivement sur le son sont tout aussi insuffisantes que celles qui écartent la récitation et privilégient le sens seul. L'étude montre en outre que l'enseignement coranique moderne met souvent l'accent sur l'instruction technique tout en négligeant les dimensions esthétiques et spirituelles. Or, la beauté de la voix, la connaissance des modes mélodiques, la discipline du tartīl et l'étiquette de la récitation renforcent la motivation des apprenants et facilitent l'attachement émotionnel au Coran. Dans le même temps, l'esthétique ne doit jamais dégénérer en une performance destinée à l'étalage. La notion d'élégance revêt ici une importance particulière, car elle ne renvoie pas seulement au raffinement extérieur, mais aussi à la subtilité, à la grâce et à la pureté de la voix, des manières, de l'intention et de la présence spirituelle. En conclusion, la récitation coranique est un acte d'adoration holistique dans lequel convergent la précision phonétique, la compréhension du sens, la maturité morale, la sensibilité esthétique et la dévotion gracieuse. Lire, comprendre et vivre le Coran ne sont pas des priorités concurrentes, mais des dimensions d'une même expérience religieuse qui se renforcent mutuellement. Le tajwīd préserve la forme verbale de la révélation, la contemplation en dévoile les enseignements, et le décorum établit une relation saine entre le récitant et le texte sacré. L'esthétique rend la récitation captivante et percutante, tandis que l'élégance garantit que cet impact reste régi par la sincérité et la modération. C'est pourquoi les modèles contemporains d'enseignement coranique devraient intégrer la précision technique, la compréhension sémantique, le développement esthétique, la discipline morale et la profondeur spirituelle au sein d'un cadre pédagogique équilibré. L'avenir de l'enseignement coranique dépend en grande partie de la synthèse réussie de ces éléments complémentaires.

Mots-clés: Qirā'āt, Coran, Récitation, Esthétique, Éléance

Resumen Estructurado:

En la civilización islámica, la recitación del Corán nunca se ha entendido simplemente como la lectura en voz alta de un texto sagrado; más bien, ha funcionado como una tradición multidimensional que abarca el culto, la educación, la moral y la estética. En las sociedades musulmanas, recitar el Corán con belleza, pronunciarlo correctamente, reflexionar sobre sus significados y moldear la propia vida de acuerdo con sus enseñanzas se han considerado históricamente como dimensiones complementarias de una práctica religiosa unificada. Sin embargo, en la época moderna han surgido dos tendencias reduccionistas. El primer enfoque limita la recitación coránica al sonido, la melodía y la interpretación vocal, al tiempo que margina la dimensión del significado. El segundo da prioridad a la interpretación y al compromiso intelectual, mientras que trata la qirā'ah, el tajwīd, la estética vocal y la etiqueta de la recitación como cuestiones secundarias. El presente estudio tiene por objeto identificar las limitaciones de estos dos enfoques y examinar cómo los conceptos de decoro, estética y elegancia adquieren significado dentro de la tradición holística de la recitación coránica.

Además, defiende la tesis de que la recitación no es meramente una interpretación técnica, sino también un proceso educativo formativo que cultiva el yo interior, profundiza en la conciencia espiritual y contribuye al refinamiento moral. El estudio adopta un diseño de investigación cualitativo basado en el análisis documental. Se examinaron fuentes clásicas de tafsīr, qirā'āt, tajwīd, sufismo y ética islámica con el fin de establecer el marco teórico de la recitación coránica. Además, se revisaron estudios académicos contemporáneos y la literatura moderna sobre la educación coránica. Se analizaron comparativamente las prácticas de recitación del profeta Mahoma, la concepción que tenían los Compañeros respecto a la lectura del Corán y las valoraciones de los eruditos musulmanes posteriores. A nivel conceptual, se examinaron comparativamente los términos *tilāwah*, *qirā'ah* y *tartīl* con el fin de determinar sus límites semánticos, sus funciones y su uso histórico. Además, se investigaron, bajo epígrafes temáticos separados, las reglas del tajwīd, las categorías de *lahn* (error de recitación), los niveles de recitación, la etiqueta de la *tilāwah*, la estética vocal y los efectos psicológicos de la recitación en los oyentes. A través de este método multidimensional, el estudio evalúa de manera exhaustiva tanto los aspectos teóricos como los prácticos de la recitación coránica. El estudio demuestra que los conceptos de *tilāwah*, *qirā'ah* y *tartīl*, aunque relacionados, no transmiten significados idénticos. *Qirā'ah* se refiere principalmente a la lectura precisa del texto coránico y a su interpretación de acuerdo con las variantes recitativas transmitidas. *Tartīl* denota un estilo de recitación lento, meditado y deliberado que permite la reflexión sobre el significado. *Tilāwah*, por el contrario, abarca un campo semántico más amplio que incluye la lectura, la comprensión, el seguimiento, la interiorización y el vivir de acuerdo con la revelación divina. Este hallazgo indica que la relación con el Corán no es meramente una actividad fonética, sino también un proceso intelectual, espiritual y ético. Otro hallazgo importante se refiere al papel indispensable del tajwīd en la recitación coránica. La articulación adecuada de las letras desde sus puntos correctos de pronunciación, la preservación de las cualidades fonéticas, la aplicación precisa de las elongaciones y el respeto de las reglas de pausa y comienzo garantizan tanto la preservación del texto revelado como la comunicación precisa del significado. Los errores graves clasificados como *lahn jalī* pueden alterar el significado, mientras que los errores sutiles categorizados como *lahn khafī* disminuyen la calidad estética y el valor interpretativo de la recitación. Por lo tanto, el tajwīd no debe entenderse como una mera cuestión formal, sino como una disciplina académica y pedagógica al servicio de la preservación de la revelación. El estudio también revela una estrecha relación entre el sonido y el significado. El ritmo, la armonía fonética, las elongaciones, las pausas y el uso adecuado de los modos melódicos refuerzan el impacto semántico y emocional del discurso coránico. Las variaciones en el tono de voz durante los versículos de advertencia, misericordia, súplica o buenas nuevas profundizan la implicación emocional del oyente con el texto. En este sentido, la recitación estética no es simplemente el uso de una voz hermosa, sino más bien una interpretación vocal equilibrada y significativa, en consonancia con el contenido de la revelación. Las conclusiones relativas a la etiqueta son igualmente significativas. Se espera que el recitador sea sincero, evite la ostentación, mantenga la pureza ritual y física, y muestre dignidad y humildad. El maestro debe ser paciente, competente y moralmente ejemplar, mientras que del alumno se espera que demuestre disciplina, respeto y perseverancia. Del mismo modo, el oyente debe recibir la recitación con silencio, atención y reverencia. Estas observaciones indican que la recitación coránica no es meramente un acto individual de interpretación, sino una cultura moral y comunitaria. Los resultados revelan que enmarcar la relación con el Corán a través de la oposición binaria «lectura frente a comprensión» es históricamente inexacto y metodológicamente problemático. En la tradición islámica clásica, el acercamiento al Corán consistía en una síntesis holística de la recitación precisa, la reflexión sobre el significado y la encarnación práctica de la guía. Por lo tanto, los enfoques que se centran exclusivamente en el sonido son tan deficientes como aquellos que descartan la recitación y privilegian únicamente el significado. El estudio muestra además que la educación coránica moderna suele hacer hincapié en la instrucción técnica, descuidando las dimensiones estéticas y espirituales. Sin embargo, la belleza de la voz, el conocimiento de los modos melódicos, la disciplina del *tartīl* y la etiqueta de la recitación potencian la motivación del alumno y facilitan el vínculo emocional con el Corán. Al mismo tiempo, la estética nunca debe degenerar en una actuación con fines de exhibición. El concepto de elegancia resulta especialmente relevante en este contexto, ya que no se refiere meramente al refinamiento exterior, sino a la sutileza, la gracia y la pureza en la voz, los modos, la intención y la presencia espiritual. En conclusión, la recitación coránica es un acto holístico de adoración en el que convergen la precisión fonética, la comprensión del significado, la madurez moral, la sensibilidad estética y la devoción llena de gracia. Leer, comprender y vivir el Corán no son prioridades que compitan entre sí, sino dimensiones que se refuerzan mutuamente dentro de una misma experiencia religiosa.

El tajwīd preserva la forma verbal de la revelación, la contemplación revela su orientación y el decoro establece una relación sólida entre el recitador y el texto sagrado. La estética hace que la recitación resulte cautivadora e impactante, mientras que la elegancia garantiza que dicho impacto siga estando regido por la sinceridad y la moderación. Por esta razón, los modelos contemporáneos de educación coránica deberían integrar la precisión técnica, la comprensión semántica, el cultivo estético, la disciplina moral y la profundidad espiritual dentro de un marco pedagógico equilibrado. El futuro de la educación coránica depende en gran medida de la síntesis satisfactoria de estos elementos complementarios.

Palabras clave: Qirā'āt, Corán, Recitación, Estética, Elegancia

结构化摘要（英文）：

在伊斯兰文明中，《古兰经》的诵读从未被简单地理解为对神圣经文的朗读；相反，它一直作为一项多维度的传统而存在，涵盖了礼拜、教育、道德和美学等层面。在穆斯林社会中，优美地诵读《古兰经》、准确地发音、思考其含义，以及按照其指引塑造自身生活，历史上一直被视为统一宗教实践中相互补充的各个维度。然而，在现代时期，出现了两种还原论倾向。第一种观点将《古兰经》诵读局限于声音、旋律和声乐表现，而将意义层面边缘化；第二种观点则优先考虑诠释和智性参与，将“奇拉阿”（qirā'ah）、“塔吉威德”（tajwīd）、声乐美学以及诵读礼仪视为次要问题。本研究旨在指出这两种方法的局限性，并探讨“仪态”、“美学”和“优雅”等概念在《古兰经》诵读的整体传统中如何获得意义。研究进一步论证：诵读不仅是一种技术性表演，更是一个塑造自我的教育过程，它能培养内在自我、深化灵性觉知，并有助于道德修养。本研究采用基于文献分析的定性研究设计。为构建《古兰经》诵读的理论框架，本研究考察了经注学（tafsīr）、诵读学派（qirā'āt）、Tajwīd、苏菲主义及伊斯兰伦理学等领域的古典文献。此外，还回顾了当代学术研究及关于《古兰经》教育的现代文献。对先知穆罕默德的诵读实践、圣门弟子对《古兰经》诵读的理解，以及后世穆斯林学者的评述进行了比较分析。在概念层面，对*tilāwah*、*qirā'ah*和*tartīl*等术语进行了比较研究，以确定其语义边界、功能及历史用法。此外，还分别从不同主题角度探讨了 Tajwīd 规则、*lahn*（诵读错误）的分类、诵读层次、*tilāwah* 的礼仪、发声美学以及诵读对听众产生的心理影响。通过这种多维度研究方法，本研究全面评估了《古兰经》诵读的理论与实践层面。研究表明，*tilāwah*、*qirā'ah*和*tartīl*这三个概念虽有关联，但含义并不完全相同。*Qirā'ah*主要指准确朗读《古兰经》经文，并按照传承下来的诵读变体进行演绎。“*塔尔提尔*”（*tartīl*）指一种缓慢、有节制、深思熟虑的诵读风格，有助于对经文含义进行反思。相比之下，“*提拉瓦*”（*tilāwah*）涵盖更广泛的语义范畴，包括阅读、理解、遵循、内化以及按照神圣启示生活。这一发现表明，与《古兰经》的互动不仅仅是一种发音活动，更是一个智力、精神和伦理的过程。另一项重要发现涉及“塔吉威德”（*tajwīd*）在《古兰经》诵读中不可或缺的作用。从正确的发音点准确发音、保持语音特征、准确运用延音，以及遵守停顿和起读规则，既能确保启示原文的完整性，又能准确传达其含义。被归类为*lahn jalī*的重大错误可能会改变含义，而被归类为*lahn khafī*的细微错误则会降低诵读的美学品质和表现价值。因此，塔吉威德不应被视为单纯的形式问题，而应被视为一门服务于启示保存的学术与教育学科。该研究还发现声音与意义之间存在着密切的联系。韵律、语音和谐、延音、停顿以及旋律模式的恰当运用，都强化了《古兰经》话语的语义和情感冲击力。在警示、仁慈、祈求或喜讯等经文段落中，语调的变化能加深听众对经文的情感共鸣。从这个意义上说，美学诵读并非仅仅是运用悦耳的嗓音，而是与启示内容相契合、均衡且富有深意的声乐表现。关于礼仪的研究结果同样重要。诵读者应怀有诚意，避免炫耀，保持礼仪与身体洁净，并展现尊严与谦逊。教师应耐心、称职且品德高尚，而学生则应表现出纪律性、尊重和毅力。同样，听众应保持沉默、专注并怀着敬畏之心聆听诵读。这些观察表明，《古兰经》诵读不仅仅是一种个人的表演行为，更是一种道德与社群文化。研究结果表明，通过“诵读与理解”这一二元对立框架来界定《古兰经》的研习，在历史上是不准确的，在方法论上也存在问题。在古典伊斯兰传统中，研习《古兰经》包含准确诵读、对意义的思考以及对指导原则的实践践行这三者的整体融合。因此，仅关注发音的方法与那些忽视诵读、仅重视意义的方法同样存在缺陷。本研究进一步表明，现代《古兰经》教育往往侧重技术指导，却忽视了美学和精神

层面。然而，优美的嗓音、对旋律调式的掌握、塔提尔（*tartil*）的修习以及诵读礼仪，都能增强学习者的学习动机，并促进其对《古兰经》的情感依恋。与此同时，美学绝不能沦为炫技式的表演。“优雅”这一概念在此尤为重要，因为它不仅指外在的修养，更包含在声音、举止、意图及精神境界中的细腻、优雅与纯净。总而言之，《古兰经》诵读是一项整体性的崇拜行为，其中发音的精准、对意义的理解、道德的成熟、审美敏感性以及优雅的虔诚相互交融。诵读、《古兰经》、理解并践行《古兰经》并非相互竞争的优先事项，而是同一宗教体验中相互强化的维度。塔吉威德（*Tajwid*）保存了启示的语言形式，沉思揭示了其指引，而仪态则在诵读者与神圣经文之间建立了稳固的关系。美学使诵读引人入胜且影响深远，而优雅则确保这种影响始终受真诚与中庸的约束。正因如此，当代《古兰经》教育模式应当在平衡的教学框架内，将技术准确性、语义理解、审美修养、道德修养和精神深度融为一体。古兰经教育的未来在很大程度上取决于能否成功地将这些互补要素融合在一起。

关键词： 诵读学（*Qirā'āt*）、《古兰经》、诵读、美学、优雅

Структурированное Резюме:

В исламской цивилизации чтение Корана никогда не воспринималось исключительно как голосовое произнесение священного текста; напротив, оно выступало в качестве многогранной традиции, охватывающей богослужение, образование, нравственность и эстетику. В мусульманских обществах красивое чтение Корана, правильное произношение, размышление над его смыслом и построение своей жизни в соответствии с его наставлениями исторически рассматривались как взаимодополняющие аспекты единой религиозной практики. Однако в современный период возникли две редукционистские тенденции. Первый подход сводит чтение Корана к звуку, мелодии и вокальному исполнению, оттесняя на второй план аспект смысла. Второй подход отдаёт приоритет толкованию и интеллектуальному осмыслению, рассматривая *кираа*, *таджвид*, вокальную эстетику и этикет чтения как второстепенные вопросы. Цель данного исследования — выявить ограничения этих двух подходов и проанализировать, как понятия приличия, эстетики и изящества обретают смысл в рамках целостной традиции чтения Корана. Кроме того, в работе развивается тезис о том, что чтение — это не просто техническое исполнение, но и формирующий образовательный процесс, который совершенствует внутреннее «я», углубляет духовное осознание и способствует нравственному усовершенствованию. В исследовании используется качественный исследовательский дизайн, основанный на анализе документальных источников. Были изучены классические источники по тафсиру, *кираату*, *таджвиду*, суфизму и исламской этике с целью формирования теоретической основы чтения Корана. Кроме того, был проведён обзор современных академических исследований и новейшей литературы по кораническому образованию. Были подвергнуты сравнительному анализу практики чтения Пророка Мухаммада, понимание сподвижников в отношении чтения Корана, а также оценки более поздних мусульманских учёных. На концептуальном уровне термины *тилават*, *кираат* и *тартил* были подвергнуты сравнительному анализу с целью определения их семантических границ, функций и исторического употребления. Кроме того, в рамках отдельных тематических разделов были исследованы правила *таджвида*, категории *лахн* (ошибки в чтении), уровни чтения, этикет *тилавата*, вокальная эстетика и психологическое воздействие чтения на слушателей. Благодаря этому многомерному подходу в исследовании всесторонне оцениваются как теоретические, так и практические аспекты чтения Корана. Исследование демонстрирует, что понятия *тилава*, *кираа* и *тартил*, хотя и связаны между собой, не передают идентичных значений. *Кираа* в первую очередь относится к точному чтению текста Корана и его исполнению в соответствии с переданными вариантами чтения. *Тартил* обозначает медленный, размеренный, обдуманый стиль чтения, позволяющий размышлять над смыслом. *Тилава*, напротив, охватывает более широкое семантическое поле, включающее чтение, понимание, следование, усвоение и жизнь в соответствии с божественным откровением. Этот вывод указывает на то, что взаимодействие с Кораном — это не просто фонетическая деятельность, но и интеллектуальный, духовный и этический процесс. Ещё один важный вывод касается незаменимой роли *таджвида* в чтении Корана. Правильная артикуляция букв с их

точных точек произношения, сохранение фонетических качеств, точное применение удлинений, а также соблюдение правил пауз и начала предложений обеспечивают как сохранение откровенного текста, так и точное передачу смысла. Серьёзные ошибки, классифицируемые как *лахн джали*, могут изменить смысл, тогда как незначительные ошибки, относящиеся к категории *лахн хафи*, снижают эстетическое качество и исполнительскую ценность чтения. Поэтому таджвид следует понимать не как чисто формальный вопрос, а как научную и педагогическую дисциплину, служащую сохранению откровения. Исследование также выявляет тесную связь между звуком и смыслом. Ритм, фонетическая гармония, удлинения, паузы и умелое использование мелодических ладов усиливают семантическое и эмоциональное воздействие коранического дискурса. Изменения интонации при чтении аятов, содержащих предупреждения, милость, молебны или благовестия, углубляют эмоциональную вовлечённость слушателя в текст. В этом смысле эстетическое чтение — это не просто использование красивого голоса; скорее, это сбалансированное и содержательное вокальное исполнение, согласованное с содержанием откровения. Не менее значимыми являются выводы, касающиеся этикета. От чтеца ожидается искренность, отказ от показной помпезности, соблюдение ритуальной и физической чистоты, а также проявление достоинства и смирения. Учитель должен быть терпеливым, компетентным и нравственно безупречным, в то время как от ученика ожидается проявление дисциплины, уважения и настойчивости. Аналогичным образом, слушатель должен воспринимать чтение в тишине, с вниманием и благоговением. Эти наблюдения указывают на то, что чтение Корана — это не просто индивидуальное исполнение, а нравственная и общинная культура. Результаты исследования показывают, что представление взаимодействия с Кораном через бинарную оппозицию «чтение против понимания» является исторически неточным и методологически проблематичным. В классической исламской традиции подход к Корану заключался в целостном синтезе точного чтения, размышления над смыслом и практического воплощения наставлений. Таким образом, подходы, сосредоточенные исключительно на звуке, столь же несовершенны, как и те, которые игнорируют чтение и отдают предпочтение одному только смыслу. Исследование также показывает, что современное образование в области Корана зачастую делает акцент на техническом обучении, пренебрегая при этом эстетическими и духовными аспектами. Между тем красота голоса, знание мелодических ладов, дисциплина тартиля и этикет чтения повышают мотивацию учащихся и способствуют формированию эмоциональной привязанности к Корану. В то же время эстетика ни в коем случае не должна вырождаться в представление ради самовыражения. Здесь особенно актуально понятие «изящества», поскольку оно относится не просто к внешней утончённости, но и к тонкости, грации и чистоте голоса, манеры, намерения и духовного присутствия. В заключение следует отметить, что чтение Корана — это целостный акт поклонения, в котором сливаются воедино фонетическая точность, понимание смысла, нравственная зрелость, эстетическая чувствительность и изящная преданность. Чтение, понимание и жизнь по Корану — это не конкурирующие приоритеты, а взаимно усиливающие друг друга аспекты одного и того же религиозного опыта. Таджвид сохраняет словесную форму откровения, созерцание раскрывает его наставления, а приличие устанавливает здоровые отношения между чтецом и священным текстом. Эстетика делает чтение увлекательным и впечатляющим, в то время как элегантность гарантирует, что такое воздействие остается подчиненным искренности и умеренности. По этой причине современные модели образования в области Корана должны объединять техническую точность, семантическое понимание, эстетическое воспитание, нравственную дисциплину и духовную глубину в рамках сбалансированной педагогической системы. Будущее образования в области Корана во многом зависит от успешного синтеза этих взаимодополняющих элементов.

Ключевые слова: кираат, Коран, чтение, эстетика, изящество

संरचित सारांश (अंग्रेज़ी):

इस्लामी सभ्यता में कुरान की तिलावत को कभी भी केवल एक पवित्र ग्रंथ के मौखिक पाठ के रूप में नहीं समझा गया है; बल्कि, इसने एक बहुआयामी परंपरा के रूप में कार्य किया है जिसमें पूजा, शिक्षा, नैतिकता और सौंदर्यशास्त्र शामिल हैं। मुस्लिम समाजों में, कुरान का सुंदर तरीके से पाठ करना, इसका सही उच्चारण करना, इसके अर्थों पर चिंतन

करना, और इसकी मार्गदर्शन के अनुसार अपना जीवन ढालना, ऐतिहासिक रूप से एक एकीकृत धार्मिक अभ्यास के पूरक आयाम माने गए हैं।

हालाँकि, आधुनिक काल में दो सरलीकृत प्रवृत्तियाँ उभरी हैं। पहली पद्धति कुरआन की तिलावत को केवल ध्वनि, लय और स्वर-प्रदर्शन तक सीमित कर देती है, जबकि अर्थ के आयाम को हाशिए पर रखती है। दूसरी पद्धति व्याख्या और बौद्धिक संलग्नता को प्राथमिकता देती है, और किराअत, तजवीद, स्वर-सौंदर्यशास्त्र तथा तिलावत की शिष्टाचार संबंधी बातों को गौण मानती है। इस अध्ययन का उद्देश्य इन दो दृष्टिकोणों की सीमाओं की पहचान करना और यह जांचना है कि कुरानिक पाठ की समग्र परंपरा के भीतर शिष्टाचार, सौंदर्यशास्त्र और सुंदरता की अवधारणाओं को कैसे अर्थ प्राप्त होता है। यह आगे यह तर्क प्रस्तुत करता है कि पाठ केवल एक तकनीकी प्रस्तुति नहीं है, बल्कि यह एक गंभीर शैक्षिक प्रक्रिया भी है जो आंतरिक स्वरूप को संवारती है, आध्यात्मिक जागरूकता को गहरा करती है, और नैतिक परिष्कार में योगदान करती है। यह अध्ययन दस्तावेजी विश्लेषण पर आधारित एक गुणात्मक अनुसंधान डिजाइन अपनाता है। कुरआन की तिलावत के सैद्धांतिक ढांचे को स्थापित करने के लिए तफ़सीर, किराआत, तजवीद, सूफीवाद और इस्लामी नैतिकता के शास्त्रीय स्रोतों की जांच की गई। इसके अतिरिक्त, समकालीन अकादमिक अध्ययनों और कुरआन शिक्षा पर आधुनिक साहित्य की समीक्षा की गई। पैगंबर मुहम्मद की तिलावती प्रथाओं, कुरआन पढ़ने के संबंध में साथियों की समझ और बाद के मुस्लिम विद्वानों के मूल्यांकन की तुलनात्मक रूप से विश्लेषण किया गया। वैचारिक स्तर पर, तिलावत, किराअत और तर्तील शब्दों की उनकी अर्थ-सीमाओं, कार्यों और ऐतिहासिक उपयोग को निर्धारित करने के लिए तुलनात्मक रूप से जांच की गई। इसके अलावा, तजवीद के नियम, लह्व (पठन त्रुटि) के प्रकार, पठन के स्तर, तिलावत की शिष्टाचार, स्वर सौंदर्यशास्त्र, और श्रोताओं पर पठन के मनोवैज्ञानिक प्रभावों की अलग-अलग विषयगत शीर्षकों के तहत जांच की गई। इस बहुआयामी पद्धति के माध्यम से, यह अध्ययन कुरआन की तिलावत के सैद्धांतिक और व्यावहारिक दोनों पहलुओं का व्यापक रूप से मूल्यांकन करता है। यह अध्ययन दर्शाता है कि तिलावत, किराअत और तर्तील की अवधारणाएँ, यद्यपि संबंधित हैं, समान अर्थ नहीं देती हैं। किराअत मुख्य रूप से कुरआन के पाठ के सटीक उच्चारण और प्रसारित पाठ-रूपों के अनुसार इसके प्रदर्शन को संदर्भित करती है। तर्तील का अर्थ है कुरआन की तिलावत करने का एक धीमा, मापा हुआ, और जानबूझकर किया गया अंदाज़, जो अर्थ पर चिंतन करने की अनुमति देता है। इसके विपरीत, तिलावत एक व्यापक अर्थ क्षेत्र को शामिल करती है जिसमें पढ़ना, समझना, पालन करना, आत्मसात करना और दिव्य प्रकटीकरण के अनुसार जीना शामिल है। यह निष्कर्ष दर्शाता है कि कुरआन के साथ जुड़ाव केवल एक ध्वन्यात्मक गतिविधि नहीं है, बल्कि यह एक बौद्धिक, आध्यात्मिक और नैतिक प्रक्रिया भी है। एक और प्रमुख निष्कर्ष कुरआन की तिलावत में तजवीद की अनिवार्य भूमिका से संबंधित है। अक्षरों का उनके सही उच्चारण बिंदुओं से उचित उच्चारण, ध्वन्यात्मक गुणों का संरक्षण, दीर्घीकरण का सटीक अनुप्रयोग, और विराम और आरंभ के नियमों का पालन, प्रकट की गई शब्दावली के संरक्षण और अर्थ के सटीक संप्रेषण दोनों को सुनिश्चित करते हैं। लाह्व जली के रूप में वर्गीकृत प्रमुख त्रुटियाँ अर्थ को बदल सकती हैं, जबकि लाह्व खफी के रूप में वर्गीकृत सूक्ष्म त्रुटियाँ पाठ के सौंदर्य गुण और प्रदर्शन मूल्य को कम करती हैं। इसलिए, तजवीद को केवल एक औपचारिक चिंता के रूप में नहीं, बल्कि एक विद्वतापूर्ण और शैक्षणिक अनुशासन के रूप में समझा जाना चाहिए जो वचन के संरक्षण में सहायक है। इस अध्ययन में ध्वनि और अर्थ के बीच एक मजबूत संबंध भी पाया गया है। लय, ध्वन्यात्मक सामंजस्य, दीर्घीकरण, विराम, और सुरमय मोड़ों का उचित उपयोग कुरानिक विमर्श के अर्थगत और भावनात्मक प्रभाव को सुदृढ़ करते हैं। चेतावनी, दया, प्रार्थना, या शुभ समाचार की आयतों के दौरान स्वर में होने वाले परिवर्तन श्रोता की पाठ के साथ भावनात्मक सहभागिता को गहरा करते हैं। इस अर्थ में, सौंदर्यपूर्ण तिलावत केवल एक सुंदर आवाज़ का उपयोग नहीं है; बल्कि, यह प्रकट वचन की सामग्री के अनुरूप एक संतुलित और सार्थक मौखिक प्रस्तुति है। शिष्टाचार के संबंध में निष्कर्ष समान रूप से महत्वपूर्ण हैं।

पाठक से अपेक्षा की जाती है कि वह ईमानदारी रखे, दिखावा से बचे, धार्मिक और शारीरिक स्वच्छता बनाए रखे, और गरिमा तथा विनम्रता का प्रदर्शन करे। शिक्षक को धैर्यवान, सक्षम और नैतिक रूप से आदर्श होना चाहिए, जबकि छात्र से अनुशासन, सम्मान और दृढ़ता का प्रदर्शन करने की अपेक्षा की जाती है। इसी तरह, श्रोता को मौन, एकाग्रता और श्रद्धा के साथ पाठ को ग्रहण करना चाहिए। ये अवलोकन इंगित करते हैं कि कुरआन का पाठ केवल एक व्यक्तिगत प्रदर्शन का कार्य नहीं है, बल्कि एक नैतिक और सामुदायिक संस्कृति है। निष्कर्ष बताते हैं कि कुरआन के साथ जुड़ाव को "पढ़ना बनाम समझना" के द्वैत विरोध के माध्यम से प्रस्तुत करना ऐतिहासिक रूप से गलत और पद्धतिगत रूप से समस्याग्रस्त है। शास्त्रीय इस्लामी परंपरा में, कुरआन के प्रति दृष्टिकोण सटीक उच्चारण, अर्थ पर चिंतन और मार्गदर्शन के व्यावहारिक अवतार का एक समग्र संश्लेषण था। इस प्रकार, जो दृष्टिकोण विशेष रूप से ध्वनि पर केंद्रित हैं, वे उतने ही अपर्याप्त हैं जितने कि वे दृष्टिकोण जो उच्चारण को खारिज करके केवल अर्थ को प्राथमिकता देते हैं। अध्ययन आगे यह दर्शाता है कि

आधुनिक कुरआनी शिक्षा अक्सर तकनीकी निर्देश पर जोर देती है, जबकि सौंदर्य और आध्यात्मिक आयामों की उपेक्षा करती है। फिर भी, आवाज़ की सुंदरता, सुरम्य रागों का ज्ञान, तर्तील का अनुशासन, और तिलावत की शिष्टाचार सीखने वाले की प्रेरणा को बढ़ाते हैं और कुरआन के प्रति भावनात्मक लगाव को सुगम बनाते हैं। साथ ही, सौंदर्य को प्रदर्शन के लिए कभी भी प्रदर्शन में नहीं बदलना चाहिए। यहाँ सुंदरता की अवधारणा विशेष रूप से प्रासंगिक है, क्योंकि यह केवल बाहरी परिष्कार ही नहीं बल्कि आवाज़, आचरण, इरादे और आध्यात्मिक उपस्थिति में सूक्ष्मता, शालीनता और पवित्रता को दर्शाती है। निष्कर्षतः, कुरान की तिलावत पूजा का एक समग्र कार्य है जिसमें ध्वन्यात्मक सटीकता, अर्थ की समझ, नैतिक परिपक्वता, सौंदर्य संबंधी संवेदनशीलता और शालीन भक्ति का संगम होता है। कुरान का पढ़ना, समझना और उस पर अमल करना एक-दूसरे के प्रतिस्पर्धी प्राथमिकताएँ नहीं, बल्कि एक ही धार्मिक अनुभव के परस्पर पूरक आयाम हैं। तजवीद (तजावीद) वचन के मौखिक स्वरूप को संरक्षित करता है, मनन उसकी मार्गदर्शन को प्रकट करता है, और शिष्टाचार पाठक और पवित्र ग्रंथ के बीच एक सुदृढ़ संबंध स्थापित करता है। सौंदर्यशास्त्र तिलावत को आकर्षक और प्रभावशाली बनाता है, जबकि शालीनता यह सुनिश्चित करती है कि ऐसा प्रभाव ईमानदारी और संयम के दायरे में रहे।

इसी कारण से, कुरआनी शिक्षा के समकालीन मॉडलों को एक संतुलित शैक्षिक ढांचे के भीतर तकनीकी सटीकता, अर्थगत समझ, सौंदर्य की संवर्धन, नैतिक अनुशासन और आध्यात्मिक गहराई को एकीकृत करना चाहिए। कुरआनी शिक्षा का भविष्य काफी हद तक इन पूरक तत्वों के सफल संश्लेषण पर निर्भर करता है।

कीवर्ड: किराआत, कुरआन, तिलावत, सौंदर्यशास्त्र, शालीनता

Yapılandırılmış Özet:

İslam medeniyetinde Kuran okunması, hiçbir zaman yalnızca kutsal bir metnin sesli okunması olarak anlaşılmamıştır; aksine, ibadet, eğitim, ahlak ve estetiği kapsayan çok boyutlu bir gelenek olarak işlev görmüştür. Müslüman toplumlarda, Kuran'ı güzel bir şekilde okumak, doğru telaffuz etmek, anlamları üzerinde derinlemesine düşünmek ve hayatını onun rehberliğine göre şekillendirmek, tarihsel olarak bütüncül bir dini uygulamanın birbirini tamamlayan boyutları olarak kabul edilmiştir. Ancak modern dönemde iki indirgemeci eğilim ortaya çıkmıştır. İlk yaklaşım, Kur'an okumasını ses, melodi ve ses performansı ile sınırlarken anlam boyutunu marjinalleştirmektedir. İkinci yaklaşım ise tefsir ve entelektüel ilgilenmeyi önceliklendirirken, kıraat, tecvid, ses estetiği ve okuma adabını ikincil meseleler olarak ele almaktadır. Bu çalışma, bu iki yaklaşımın sınırlarını belirlemeyi ve nezaket, estetik ve zarafet kavramlarının Kuran okuma geleneğinin bütünsel çerçevesi içinde nasıl anlam kazandığını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma ayrıca, Kuran okumanın yalnızca teknik bir performans değil, aynı zamanda içsel benliği geliştiren, manevi farkındalığı derinleştiren ve ahlaki olgunlaşmaya katkıda bulunan biçimlendirici bir eğitim süreci olduğu tezini ileri sürmektedir. Çalışma, belgesel analize dayalı nitel bir araştırma tasarımı benimsemiştir. Kur'an okuma sanatının teorik çerçevesini oluşturmak amacıyla tefsir, kıraat, tecvid, Sufizm ve İslam ahlakı alanlarındaki klasik kaynaklar incelenmiştir. Buna ek olarak, Kur'an eğitimi üzerine çağdaş akademik çalışmalar ve modern literatür gözden geçirilmiştir. Hz. Muhammed'in okuma uygulamaları, Sahabelerin Kur'an okuma konusundaki anlayışları ve sonraki dönem Müslüman alimlerin değerlendirmeleri karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Kavramsal düzeyde, *tilâve*, *kirâ'et* ve *tartîl* terimlerinin anlamsal sınırları, işlevleri ve tarihsel kullanımları belirlenmek üzere karşılaştırmalı bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca, tecvid kuralları, *lahn* (okuma hatası) kategorileri, okuma seviyeleri, *tilâve* adabı, ses estetiği ve okumanın dinleyiciler üzerindeki psikolojik etkileri ayrı tematik başlıklar altında incelenmiştir. Bu çok boyutlu yöntem sayesinde çalışma, Kur'an okumasının hem teorik hem de pratik yönlerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir. Çalışma, *tilâwah*, *qirâ'ah* ve *tartîl* kavramlarının birbiriyle ilişkili olsalar da aynı anlamları taşımadığını ortaya koymaktadır. *Qirâ'ah*, öncelikle Kur'an metninin doğru okunmasını ve aktarılan okuma varyantlarına uygun şekilde icra edilmesini ifade eder. *Tartîl*, anlam üzerinde derinlemesine düşünmeye imkân tanıyan, yavaş, ölçülü ve özenli bir okuma tarzını ifade eder. Buna karşılık *tilâwah*, okuma, anlama, takip etme, içselleştirme ve ilahi vahye uygun yaşamayı içeren daha geniş bir anlam alanını kapsar. Bu bulgu, Kuran ile ilgilenmenin yalnızca fonetik bir faaliyet değil, aynı zamanda entelektüel, manevi ve etik bir süreç olduğunu göstermektedir. Bir diğer önemli bulgu ise Kuran okunmasında tecvidin vazgeçilmez rolüyle ilgilidir. Harflerin doğru telaffuz noktalarından doğru bir şekilde telaffuz edilmesi, fonetik özelliklerin korunması, uzatmaların doğru bir şekilde uygulanması ve duraklama ile başlama kurallarına uyulması, hem vahiy metninin korunmasını hem de anlamın doğru bir şekilde aktarılmasını sağlar. *lahn jalî* olarak sınıflandırılan büyük hatalar anlamı değiştirebilirken, *lahn khafî*

olarak kategorize edilen ince hatalar ise okumanın estetik kalitesini ve performans değerini düşürür. Bu nedenle tecvid, yalnızca biçimsel bir mesele olarak değil, vahyin korunmasına hizmet eden bilimsel ve pedagojik bir disiplin olarak anlaşılmalıdır. Çalışma ayrıca ses ile anlam arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ritim, fonetik uyum, uzatmalar, duraklamalar ve melodik modların uygun kullanımı, Kur'an söyleminin anlamsal ve duygusal etkisini güçlendirmektedir. Uyarı, merhamet, dua veya müjde ayetleri sırasında ses tonundaki değişiklikler, dinleyicinin metinle olan duygusal bağını derinleştirir. Bu anlamda estetik okuma, sadece güzel bir sesin kullanılması değildir; daha ziyade, vahyin içeriğiyle uyumlu, dengeli ve anlamlı bir ses performansıdır. Adab-ı okuma ile ilgili bulgular da aynı derecede önemlidir. Tezahüratçının samimi olması, gösterişten kaçınması, ritüel ve fiziksel temizliği koruması, haysiyet ve tevazu sergilemesi beklenir. Öğretmen sabırlı, yetkin ve ahlaki açıdan örnek teşkil eden bir kişi olmalı; öğrenciden ise disiplin, saygı ve azim göstermesi beklenir. Benzer şekilde, dinleyici de tefsiri sessizlik, dikkat ve hürmetle karşılamalıdır. Bu gözlemler, Kur'an tefsirinin yalnızca bireysel bir icra eylemi değil, ahlaki ve toplumsal bir kültür olduğunu göstermektedir. Bulgular, Kuran ile etkileşimi "okuma ile anlama" ikilemi üzerinden çerçevelemenin tarihsel olarak yanlış ve metodolojik açıdan sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Klasik İslam geleneğinde Kuran'a yaklaşım, doğru okuma, anlam üzerine derinlemesine düşünme ve rehberliğin pratikte hayata geçirilmesinden oluşan bütünsel bir sentezden ibaretti. Dolayısıyla, yalnızca sese odaklanan yaklaşımlar, okunmayı göz ardı edip sadece anlamı ön plana çıkaran yaklaşımlar kadar yetersizdir. Çalışma ayrıca, modern Kuran eğitiminin sıklıkla teknik öğretimi vurgularken estetik ve manevi boyutları ihmal ettiğini göstermektedir. Oysa sesin güzelliği, ilahi modlara ilişkin bilgi, tartil disiplini ve okuma adabı, öğrencinin motivasyonunu artırır ve Kuran'a duygusal bağlanmayı kolaylaştırır. Aynı zamanda, estetik asla gösteriş amaçlı bir performansa dönüşmemelidir. Zarafet kavramı burada özellikle önemlidir; zira bu kavram sadece dışsal inceliği değil, ses, tavır, niyet ve manevi varlıkta incelik, zarafet ve saflığı da ifade eder. Sonuç olarak, Kur'an okuma, fonetik doğruluk, anlamın kavranması, ahlaki olgunluk, estetik duyarlılık ve zarif bir adanmışlığın bir araya geldiği bütünsel bir ibadet eylemidir. Kur'an'ı okumak, anlamak ve yaşamak birbiriyle rekabet eden öncelikler değil, aynı dini deneyimin birbirini pekiştiren boyutlarıdır. Tecvid, vahyin sözlü biçimini korur; tefekkür, onun rehberliğini ortaya çıkarır; adab ise okuyucu ile kutsal metin arasında sağlam bir ilişki kurar. Estetik, okunmayı çekici ve etkileyici kılar; zarafet ise bu etkinin samimiyet ve ılımlılık çerçevesinde kalmasını sağlar. Bu nedenle, çağdaş Kur'an eğitimi modelleri, teknik doğruluğu, anlamsal kavrayışı, estetik gelişimi, ahlaki disiplini ve manevi derinliği dengeli bir pedagojik çerçeve içinde bütünleştirmelidir. Kur'an eğitiminin geleceği, büyük ölçüde bu birbirini tamamlayan unsurların başarılı bir şekilde sentezlenmesine bağlıdır.

Anahtar Kelimeler: Kıraatlar, Kur'an, Okuma, Estetik, Zarafet

www.turkishstudies.net/religion

Turkish Studies - Comparative Religious Studies

eISSN: 2667-5544

Decency, Aesthetics and Elegance in the Tradition Quran Recitation

Introduction

The Qur'an is a guide for human life, offering principles that lead to happiness in both this world and the Hereafter. It regulates the relationship of human beings with the universe, their individual, familial and social relations, and at the same time teaches their duties and responsibilities toward the Creator (Ertuğay, 2021, p. 831). It is stated that, to the extent that a believer maintains a living relationship with the Qur'an under the guidance of the Prophet, he or she will grasp the truth, emerge from ignorance and deviation into enlightenment, acquire the consciousness to distinguish truth from falsehood, and attain virtuous morality. Achieving this lofty aim depends on establishing a continuous and profound relationship with the Qur'an: reciting it sincerely, comprehending its meaning, applying its rulings to life, and fulfilling all of these with genuine intention (Ertuğay, 2021, p. 831).

The Qur'an assigns human beings the responsibility of becoming virtuous individuals and contributing to the moral reform of their surroundings. As a natural consequence of this responsibility, it is emphasized that the meaning of the text must be understood in order to maintain a constant and strong relationship with the Qur'an. Nevertheless, some circles belittle the recitation of the Qur'an solely at the level of wording and even describe it as "meaningless listening," "purposeless reading," or "the repetition of a recording made by an electronic device." This perspective criticizes recitation by interpreting it as "vocalization detached from meaning" or as "a musical performance" (Kâtib Çelebi, 1941, pp. 1/353–354). However, upon closer examination, both focusing exclusively on meaning while neglecting recitation and considering recitation alone sufficient while pushing meaning into the background should be regarded as incomplete and problematic approaches (Ertuğay, 2021, p. 833).

The relationship between sound and meaning in Qur'anic recitation is of great importance. In order for the divine message to be correctly understood and conveyed fully to its addressee, the principles of tajwīd must be carefully observed during recitation (Ibn Manzūr, n.d., "j-w-d"; Zabīdī, n.d., "j-w-d"); each letter must be articulated from its proper point of articulation (Sībawayh, 1408/1988, pp. 4/117, 152, 188, 431), and the recitation must be performed with a tone of voice that supports the meaning. In this way, both the verbal integrity of the text is preserved and the meaning it contains is effectively communicated (Keleş, 2023, p. 177). Reciting the Qur'an without observing the proper method may result in a reading that lacks harmony and is unpleasant to the ear, causing discomfort and indifference in the listener. By contrast, a recitation performed in accordance with the rules of tartīl and tajwīd brings tranquility to hearts, soothes souls, and encourages the addressee to reflect on the meaning of the text. Therefore, the reader's attention to vocal emphasis while reciting the Qur'an leaves a deep effect both on the inner world of the reciter and on the listeners (Keleş, 2023, p. 177).

1. Basic Concepts of Recitation: Tilāwa, Qirā'a and Tartīl

The key terms used to express the act of reciting the Qur'an are tilāwa, qirā'a and tartīl. Although these concepts represent different aspects and depths of the act of reading, they may sometimes be used interchangeably. Each reflects a particular dimension of the relationship established with the divine word.

1.1. Tilāwa

Lexically, tilāwa means "to read" and "to follow closely" (Zabīdī, n.d., 37/249). Technically, it is defined as reciting the Qur'an with the aim of understanding its meaning and reflecting its rulings in one's life, while observing the rules of tajwīd and tartīl, with attention, beautiful voice and proper manner of performance (Çetin, 2012b, pp. 41/155–157). This concept, which occurs in the Qur'an in different usages in sixty-three places, generally reveals in the verses that "reciting" and "understanding" are intertwined. In some verses, qirā'a denotes understanding the meaning, acting accordingly and following it (Ibn al-Jawzī, 1404/1984, pp. 220–222), while in others its verbal aspect of recitation comes to the fore ('Abd al-Bāqī, 1990, p. 156).

The verse, "Those to whom We have given the Book recite it as it ought to be recited; it is they who believe in it. Whoever denies it, they are the losers," indicates that reciting the Qur'an properly is not limited to vocal articulation by the tongue; rather, it is a holistic act in which the intellect and the heart also participate. The function of the tongue is to articulate the letters properly by reciting slowly and correctly according to tartīl. The function of the intellect is to analyze and interpret the meanings carried by the words and thus comprehend the divine message. The share of the heart is to develop deep inner sensitivity by taking lessons from the recited verses, avoiding prohibitions and sincerely fulfilling divine commands. Such a mode of recitation requires penetrating both the outward and inward dimensions of the Qur'an and internalizing the text not only at the level of sound and wording, but also at the level of thought and feeling. Therefore, true Qur'anic tilāwa should be understood as a multidimensional experience that completes the phonetic performance of the tongue with the interpretation of the intellect, and the comprehension of the intellect with the humility and submission of the heart (Ghazālī, 1974, p. 1/816).

Tilāwa is a mode of recitation that includes both the correct articulation of letters and the semantic dimension of words. Although it contains the features of tartīl and qirā'a, it has a deeper and more comprehensive character than both. In this context, tilāwa refers to an orderly and meaning-centered recitation; it is not limited to understanding the text, but also enables one to experience it. It also includes functions such as applying tajwīd rules, protecting words from distortion, and reflecting on the recited sūras or verses (Keleş, 2023, p. 181).

1.2. Qirā'a

The word qirā'a derives from the verb qara'a and means "to gather" or "to bring together" (al-Jawharī, 1407/1987, p. 1/65). As a technical term, it refers to knowing the modes of performance and differences in the words of the Qur'an by attributing them to those who transmitted them (Ibn al-Jazarī, 1420/1999, p. 49). In the Qur'an, the root qara'a and its derivatives occur eighty-nine times. In particular, the command iqra', "Read," in the first verse of Sūrat al-'Alaq points not only to the pronunciation of the wording but also to the comprehension of meaning, that is, tafahhūm. Thus, reading in the Qur'an is treated as a holistic act comprising both vocalization and understanding (Yazır, 1970, p. 8/5449).

The words qur'ānahu in Sūrat al-Qiyāma refer to the recitation or pronunciation of the wording. When the sequence of the verses is considered, the statement "Then its explanation is upon Us" suggests that the words derived from qara'a in the preceding verses refer to reading and

pronunciation (Keleş, 2023, p. 177). Qirā'a is not merely the vocalization of the text; it is also a concept that includes the understanding of what is read. Nevertheless, it especially comes to the fore in terms of reading from the written text. Furthermore, qirā'a is widely used in the context of correct verbal performance and the application of tajwīd rules, thereby expressing the proper performance of Qur'anic tilāwa (al-İsfahānī, 1381, "t-l-w"; Keleş, 2023, p. 179).

The Qur'anic modes of recitation traditionally called the "Seven Readings" and the "Ten Readings" are also defined within the framework of this concept. On the one hand, qirā'a refers to bringing letters together and pronouncing them, that is, the vocalization of the wording; on the other, it also carries the meaning of comprehending meanings and reflecting them in behavior. According to Dağ, although qirā'a contains an exegetical function, it is primarily a concept that emphasizes the performance of the text, namely its vocalization and execution (Dağ, 2013, p. 64).

1.3. Tartīl

Lexically, tartīl means "to arrange," "to put in order" and "to sequence." The term is also used for people whose teeth are properly aligned, which points to smooth and fluent articulation. It occurs in the Qur'an in two verses: "Recite the Qur'an with measured recitation" and "We have arranged it in measured recitation" (Qur'an Translation, 2009, al-Muzzammil 73/4; Keleş, 2023, p. 177).

The concept of tartīl in the verse refers to reciting the Qur'an slowly and in an orderly manner. In this context, tartīl means reciting slowly enough to allow reflection on and understanding of the text, articulating letters distinctly and giving due measure to vowel movements without disturbance, paying attention to the articulation points of letters, and reciting the words in proper order without advancing or delaying them (Tahānawī, 1996, p. 1/171; Aydın, 2022, p. 137; Keleş, 2023, p. 181).

Tartīl is not limited to slow and orderly recitation. It has also been interpreted as the gradual revelation of the Qur'an verse by verse in order to explain it, interpret it, facilitate its memorization and make it easier to understand. Indeed, 'Alī defined tartīl as "observing the tajwīd of the letters and knowing the places of pause." This definition indicates both the tajwīd-based articulation of words and the need to know pause points that require awareness of meaning. Therefore, it carries both the meanings of "understanding" and "reciting" (Ertuğay, 2021, p. 840).

2. The Science of Tajwīd and the Importance of Correct Recitation

Correct recitation of the Qur'anic wording is vital for preserving its meaning and ensuring that the divine message reaches its addressee fully. In this context, the science of tajwīd and the issue of recitational errors, known as lahn, must be treated with great care.

Tajwīd is a discipline that deals with the articulation points and qualities of Qur'anic letters. Lexically, it means "to beautify" or "to make something proper, sound and beautiful" ('Āşım Efendi, 1819, p. 1/1109). Technically, tajwīd is defined as "the discipline that takes as its basis the articulation of letters in accordance with their points of articulation and qualities, and that concerns the correct, orderly and beautiful recitation of the Qur'an" (Çetin, 2012a, p. 77). It is also defined as pronouncing every letter from its proper articulation point and giving it its inherent and incidental qualities (Ibn al-Jazarī, 1405/1985, p. 59).

Since the Qur'an is not an ordinary text but the Word of God, it must be recited according to certain rules. The Qur'an states that its language is Arabic and that it should be recited with tartīl. This necessitates observing the rules of tajwīd (Aslan, 2003, p. 360).

Reciting the Qur'an in accordance with the rules of tajwīd is an obligation established by the Qur'an, the Sunna and consensus. The command "Recite the Qur'an with measured recitation" in Sūrat al-Muzzammil 73/4 demonstrates that reciting with observance of tajwīd rules is obligatory. Tajwīd is the guarantee both of remaining faithful to the original wording and of preserving meaning; to the extent that its rules are observed, the essence of the divine speech is preserved. However, since not all tajwīd rules are of equal importance in terms of their content, the issue of lahn, which refers to recitational mistakes, gains particular significance (Aslan, 2003, pp. 361–362).

2.1. Lahn: Recitational Error

Lexically, lahn means "to err," "to deviate from the correct path" and "to use a word in a way different from its original meaning" (Āşım Efendi, 1819, p. 4/746). In the science of tajwīd, it refers to recitational errors that arise due to failure to observe tajwīd rules during Qur'anic recitation (Suyūṭī, 2008, p. 1/282). Errors in the i'rāb or qualities of letters during recitation, and thus deviation from the proper and correct form of recitation, are called lahn (Aslan, 2003, p. 363). Recitational errors are divided into two categories.

Lahn jalī, or clear error, refers to mistakes in the wording that occur through violation of the rules of recitation (Çetin, 2003, pp. 27/55–56). These errors can be easily recognized both by experts in qirā'a and by ordinary people. Lahn jalī includes errors involving the inherent qualities of the letters that are the subject of tajwīd. Such mistakes may alter the identity or type of a letter and directly affect the proper performance of recitation. Examples include replacing one letter with another, such as reading dāl instead of tā', omitting or adding letters, abandoning natural madd, misreading vowel signs, reading a quiescent letter with a vowel or a vowelised letter as quiescent. Such errors are strictly forbidden, for they violate the perfection of the Qur'an and include mistakes that distort meaning and grammatical structure (Aslan, 2003, p. 364).

Lahn khafī, or hidden error, refers to mistakes that arise when recitational rules are not observed but the meaning is not changed. These errors occur in the incidental qualities of letters, that is, features that are not essential but must be observed during recitation (Aslan, 2003, p. 365). They can be recognized not by ordinary people but only by those specialized in qirā'a and tajwīd. Examples include abandoning or incorrectly applying rules such as ikhfā', izhār, iqlāb, idghām and ghunna; reading letters that should be pronounced heavily as light, or letters that should be light as heavy; shortening madd where elongation is required or lengthening where it should be short; producing excessive vibration in the letter rā', pronouncing ghunna heavily in the letter nūn, or making the voice tremble in madd and ghunna. Although such mistakes are impermissible, they are not categorized as lahn jalī. The first type is regarded as prohibitively disliked, while the second is mildly disliked. Lahn khafī does not disrupt the integrity of meaning, but it creates a deficiency in recitation. Every Muslim is obliged to learn enough tajwīd to avoid lahn jalī; the same level of obligation does not apply to lahn khafī, though it too should be avoided (Aydın, 2022, p. 143).

3. Aesthetics in Qur'anic Recitation

Qur'anic recitation has an important aesthetic dimension in the life of Muslims. The essential elements of writing the Qur'an, such as calligraphy, and reciting it, such as the sciences of qirā'a and tajwīd, were not only completed but also developed aesthetically. In order for recitation to be performed more effectively and beautifully, attention was given to mouth and voice training in a way that appeals both to the ear and to the heart, and special effort was made to beautify recitation (Çakıcı, 2021, p. 310). In Islamic thought, the source of aesthetic understanding is the Qur'an. There is a connection between the Qur'an's distinctive mode of recitation and the basic elements of aesthetics, such as measure, proportion and harmony (Çelik, 2022, p. 153).

The Qur'anic references to "those who do good beautifully" (Yūnus 10/26) and to God's having created everything beautifully (al-Sajda 32/8) show that the human need for aesthetics is an innate feature and that the search for beauty is natural in the field of recitation as in every other field.

The Prophet's sayings, "Beautify the Qur'an with your voices" (Abū Dāwūd, n.d., "Tartīl," 353; Ibn Māja, n.d., "Ḥusn al-Şawt," 176), and "God has not listened to anything as He listens to a prophet with a beautiful voice reciting the Qur'an melodiously" (Bukhārī, 1426, "Faḍā'il al-Qur'ān," 19), clearly demonstrate the importance he gave to the aesthetic use of the voice in Qur'anic recitation. These reports show that recitation is not limited to correct pronunciation and compliance with tajwīd rules; the beauty of the voice and the effective use of melodic modes are also among the elements that enhance the spirit and effect of recitation.

3.1. The Relationship between Sound and Meaning

There is a direct or indirect relationship between sound and meaning during Qur'anic recitation. Although each individual letter may appear not to carry meaning on its own, it gains meaning when combined with other letters or when used as part of a word. This reveals that sound is an element that serves meaning. For example, in the word al-jubb, "the well," in Sūrat Yūsuf, the final letter bā' has the quality of strength and is pronounced with qalqala; this has been compared to the sound produced when a heavy object is thrown into a deep well, thereby demonstrating harmony between sound and meaning (Keleş, 2023, p. 185).

The pronunciation of certain Qur'anic words leaves deep impressions on the listener and reflects meaning. For example, the difficulty in pronouncing the word yaṣṣa'adu, "as though ascending into the sky," in Sūrat al-An'ām resembles the difficulty of breathing as one rises into the sky. The thick and forceful sounds in the words ra'd, "thunder," and barq, "lightning," in Sūrat al-Baqara evoke the sounds of thunder and lightning. The pronunciation of uff in Sūrat al-Isrā' evokes a sense of impatience and weariness (Keleş, 2023, p. 187).

Verses that are difficult to pronounce generally deal with matters that require heavy responsibility or that disturb the heart, while verses that are easy to pronounce often express supplication, glad tidings and reward, which bring comfort to the heart. For instance, in Sūrat al-Shu'arā' 26/19, Pharaoh's rebuke of Moses is reflected through repeated use of the letter 'ayn, creating a throat-constricting articulation. In Sūrat al-Inshirāh 94/1, the phrase "Have We not expanded for you your breast?" is recited with an easy and relaxed articulation that evokes the meaning of relief and inner peace (Keleş, 2023, p. 188).

The fact that the final letters separating the ends of sūras often occur with similar sounds contributes to better understanding of the meaning and draws attention to the message. For example, in Sūrat al-Ādiyāt, the noise and intensity of battle scenes are carried into recitation through letters characterized by strength and qalqala. In Sūrat al-Qāri'a, the terror of the scenes of the Day of Resurrection is reflected by verse endings with the letter hā', resembling the breathing of someone exhausted and helpless (Keleş, 2023, pp. 188–189). Specialists have examined the effects of changes in tone of voice on meaning, particularly in Qur'anic recitation and grammatical structures (Salihoğlu, 2025, p. 137).

3.2. Variant Readings

The different recitational methods of the qirā'a imams affect meaning and also create richness in the relationship between sound and meaning. For example, the different readings of the word khuṭuwāt in al-Baqara 2/168 may reflect the sound of Satan's footsteps or the feeling of being followed. The different pronunciations of hayta in Yūsuf 12/23 reflect the initially soft tone of the invitation made to Joseph and then the hardening of the expression (Keleş, 2023, p. 190).

3.3. Tajwīd Applications

Tajwīd rules also affect the relationship between sound and meaning. For example, in the word al-dāllīn in al-Fātiḥa 1/7, the obligatory madd and idghām reflect in sound and pronunciation the depth of deviation. In al-Baqara 2/93, the ikhfā' shafawī in the phrase "Hold firmly to what We have given you and listen" harmonizes with the meaning of holding fast. In al-Naba' 78/40, madd munfaṣil evokes the very long periods that the rebellious will remain in Hell (Keleş, 2023, p. 192).

3.4. Modal Applications

Modal practices in Qur'anic recitation also make the sound-meaning relationship more apparent. For example, the use of Ḥusaynī or Ṣabā modes, which convey sorrowful and serious meanings, is considered suitable for Yūsuf 12/86, as they reflect the grief and steadfastness of Jacob. For verses such as al-Shams 91/1–6, which describe God's power, the Rast mode, recited in a slow, clear and full tone, is considered appropriate. The joy and happiness of the people of Paradise in al-Muṭaffifin 83/22–28 may be expressed through the Nihāwand mode (Keleş, 2023, p. 193).

3.5. Effective Use of the Voice

Reciting the Qur'an with a beautiful voice has been approved, and the Prophet encouraged it. However, when there is fear of ostentation, silent recitation should be preferred (Yılmaz, 2007, p. 154). Everyone should know his or her vocal potential and determine a style of recitation accordingly. Those who have not received professional training should initially recite in a plain style rather than attempting modal recitation, and only move toward modal recitation as they develop (Çakıcı, 2021, p. 323).

During Qur'anic recitation, excessive strain that distorts physical appearance should be avoided. One should be aware of the power and capacity of the voice and should not exceed the decibel levels that constitute one's vocal limits. Otherwise, both vocal health is harmed and the aesthetics of recitation are impaired (Çakıcı, 2021, p. 323).

4. The Etiquette of Qur'anic Recitation

The etiquette of recitation refers to the principles that determine how those who engage with the divine word should conduct themselves toward the Qur'an. This applies to everyone who teaches, learns, recites and listens to the Qur'an (Akaslan, 2024, p. 89; Çetin, 2012b, pp. 41/155; Yılmaz, 2007, p. 159).

4.1. The Etiquette of the Reciter

Cleaning the mouth before reciting the Qur'an is a Sunna, while being in a state of ablution when reading from the muṣḥaf is regarded as obligatory. Touching the muṣḥaf without ablution is considered unlawful. The reciter should face the qibla and sit with humility, without arrogance (Yılmaz, 2007, p. 151).

4.2. Waqf and Ibtidā': Pausing and Beginning

Knowing and applying the rules of waqf and ibtidā' is extremely important for the correct understanding of meaning and the prevention of errors. It is reported that the Prophet recited by pausing verse by verse. The Qur'an may be recited according to any of the mutawātir readings. However, it is not permissible to recite according to shādh readings (Aydın, 2022, p. 146; Yılmaz, 2007, p. 152).

Recitation should be performed in a manner that does not give rise to gossip, mockery or discord in society. The order of the Qur'an should be respected by reciting sūras or complete passages

in their proper arrangement. Reciting a sūra from the end toward the beginning has been unanimously prohibited, because it diminishes the miraculous order of the Qur'an (Yılmaz, 2007, p. 153).

4.3. Reciting with Feeling

Weeping with spiritual emotion during recitation is considered one of the most difficult aspects of recitational etiquette. One should rejoice at verses of mercy, supplicate at verses of forgiveness, and immediately prostrate at verses of prostration. Reciting the Qur'an abundantly is recommended because it leads to reflection. However, completing the Qur'an in less than three days is not considered appropriate, because it prevents contemplation (Aydın, 2022, p. 146; Yılmaz, 2007, p. 156).

For a person who fears ostentation and arrogance, reciting the Qur'an quietly is considered more appropriate, whereas for one who is free from such concerns, reciting aloud is recommended. Reciting from the muṣḥaf is considered more virtuous because it combines the pronunciation of the tongue with the gaze of the eye directed at the text. According to Abū Tālib al-Makkī, completing the Qur'an by looking at the muṣḥaf is equivalent to seven completions by memory. It is recorded that 'Uthmān completed the Qur'an once every seven days and gathered his family members after the completion to supplicate. Abū Tālib al-Makkī regarded dividing the Qur'an into seven ḥizbs and reciting one, two or three ḥizbs in daily devotional routines as a commendable act (Akaslan, 2024, p. 95).

4.4. The Etiquette of the Teacher and Student

The etiquette of the student: The student must be respectful toward the teacher and toward knowledge, and should observe humility, courtesy, politeness, attentiveness and service in the pursuit of learning. The student should enter the teacher's presence with greetings, look at the teacher with affection, avoid burdening the teacher with excessive questions, and allow the teacher to rest when tired. At the end of the lesson, the student should express gratitude and depart with prayer. The student should not walk ahead of the teacher or sit in the teacher's place. Especially while receiving Qur'anic instruction, the student should look at the teacher and learn through direct oral transmission, samā' (Yılmaz, 2007, p. 145).

The etiquette of the teacher: The person engaged in teaching the Qur'an should begin with sincerity and purity of intention; first strive to reform the self; benefit from the world only as much as necessary without excessive attachment to it; and possess a generous, gentle, humble and patient character (Yılmaz, 2007, p. 147). The teacher must avoid unlawful qualities such as envy, arrogance and ostentation. He should be dignified and respectful toward students, sometimes tolerate their breaches of etiquette, and make allowances for them (Yılmaz, 2007, p. 148). The teacher should teach while in a state of ablution, facing the qibla, sitting on the knees, and avoiding conduct that would diminish the dignity of knowledge (Yılmaz, 2007, p. 148). The teacher must be past childhood, Muslim, sane, capable, trustworthy, competent and skilled in the science of qirā'a (Yılmaz, 2007, p. 149).

4.5. The Etiquette of the Listener

According to the verse, "When the Qur'an is recited, listen to it and remain silent so that mercy may be shown to you" (al-A'rāf 7/204), it is obligatory to listen silently when the Qur'an is recited (Yılmaz, 2007, p. 157). During Qur'anic recitation, both fear and hope should be present in the heart; one should maintain etiquette and dignity, avoid frivolity, refrain from shouting, avoid ostentation, and listen with humility, preferably with tears. When the Qur'an is brought into an assembly, standing up in respect is considered recommended, while defacing the muṣḥaf or making drawings on it is considered unlawful (Yılmaz, 2007, p. 158).

5. Levels of Qur'anic Recitation

5.1. Taḥqīq

Taḥqīq is the slowest and most deliberate style of Qur'anic recitation. It is based on articulating letters from their proper points of articulation, observing their qualities, extending madds to the required measure, clearly distinguishing vowel movements, making doubled letters evident, performing ghunnas fully, and carefully observing all tajwīd rules. In this style, connected, separated and obligatory madds are extended to the measure of four alifs (Keleş, 2023, p. 182).

One must avoid errors such as slowing the recitation excessively, extending vowels beyond their proper limit, giving a vowel to a quiescent letter, or inserting unnecessary pauses between letters. Taḥqīq is mostly preferred for instruction and practice, whereas tartīl is applied for reflection and derivation of meaning, that is, for grasping the depths of the verses and deriving rulings from them (Ibn al-Jazarī, n.d., pp. 1/208–209).

5.2. Tadvīr

Tadvīr is a style of recitation performed at a moderate speed between the slow and deliberate style of taḥqīq and the rapid style of ḥadr (Ibn al-Jazarī, n.d., pp. 1/205–210). In this mode, the madds are extended to a medium length. Rules such as izhār, ikhfā', qalqala, idghām and other tajwīd rules are applied more quickly than in taḥqīq, but the speed of recitation does not reach the level of ḥadr. Most qirā'a imams preferred this measure of recitation (Keleş, 2023, p. 183).

5.3. Ḥadr

Ḥadr is the fastest form of recitation performed with careful observance of tajwīd rules (Ibn al-Jazarī, n.d., pp. 1/205–210). In this style, the lengths of madds are kept shorter compared to taḥqīq and tadvīr. Madd 'āriḍ, madd līn and madd munfaṣil should be extended by one alif; madd muttaṣil by two alifs; madd lāzim by four alifs; and natural madd by at least one alif. During recitation, the light, heavy, sharp and interdental qualities of letters must not be confused; articulation points, qualities, shadda and ghunna must be performed distinctly (Çetin, 2012a, p. 327). Forms of reading faster than ḥadr, such as hadhrama and takhlīṭ, are considered erroneous, because the letters and articulation points do not become fully clear and the reading is not appropriate for meaning (Ibn al-Jazarī, n.d., p. 1/208).

Conclusion

The Qur'an is a sublime book that shapes human life and serves as a guide to happiness in this world and the Hereafter. The relationship established with it must include reading, understanding and applying it with sincere intention. In this process, it is of great importance that Qur'anic recitation be flawless both in wording and meaning. Although some approaches criticize Qur'anic recitation as "reading without understanding," recitation is the first step of the activity of understanding. It would also not be correct to say that nothing can be understood unless the Qur'an is read or listened to, because sound itself can convey profound effects and meanings even when the meaning of the text is not known.

The concepts of qirā'a, tilāwa and tartīl encompass both the pronunciation of the wording and reciting while reflecting on the meaning and striving to comprehend the content. Each mode of recitation carries deep meanings and should not be reduced either to mere reading or to mere understanding. Tajwīd is the discipline that enables the Qur'an to be recited as it came from the Prophet by observing the articulation points and qualities of its letters. Diminishing the importance of tajwīd may distort the wording and lead to misunderstanding of the meaning. Recitation without tajwīd is considered lahn, or recitational error. Lahñ jalī, clear error, is strictly forbidden because it

changes meaning, whereas *lahn khafī*, hidden error, does not change meaning but remains an error that must be avoided.

Qur'anic recitation also possesses an aesthetic dimension. The beauty of the voice, the use of modal patterns and appropriate facial expression should be reflected in recitation in harmony with the meaning of the verses. The use of voice and expression in accordance with meaning enables both the reciter and the listener to experience the Qur'an more deeply at emotional and intellectual levels. The etiquette of recitation expresses the respect and reverence that must be shown when engaging with the Qur'an. This applies to everyone who reads, listens to, teaches or learns the Qur'an. Not touching the *muṣḥaf* without ablution, facing the *qibla*, observing the rules of *waqf* and *ibtidā'*, listening with humility and reflecting on meaning are among the essential elements of this etiquette.

Reading the Qur'an, understanding it through reflection and contemplation, and applying it in practice form an inseparable whole. These three stages, when combined with sincerity, lead a person to spiritual perfection. Recitation is the starting point for understanding and practice, and it would be mistaken to establish among these stages a hierarchy that renders one necessary and another unnecessary. While emphasizing meaning, to trivialize *qirā'a* or *tajwīd* would weaken one's relationship with the Qur'an as a whole.

www.turkishstudies.net/religion**Turkish Studies - Comparative Religious Studies**

eISSN: 2667-5544

Kur'ân Tilâvet Geleneginde Edep, Estetik ve Zerâfet**Giriş**

Kur'ân-ı Kerîm, insanlığa yol gösteren bir hayat kılavuzu olup dünya ve ahiret mutluluğunu sağlayacak ilkeleri sunar; insanın evrenle kurduğu bağı, bireysel, ailevi ve toplumsal ilişkilerini düzenleyen, aynı zamanda Yaratıcı'ya karşı görev ve sorumluluklarını öğreten temel bir rehber niteliğindedir (Ertuğay, 2021, s. 831). Müminin, Hz. Peygamber'in önderliğinde Kur'ân ile bağıni diri tutması ölçüsünde hakikati kavrayacağı, cehalet ve sapkınlıktan sıyrılarak aydınlığa çıkacağı, hak ile bätılı ayırt etme şuuruna erişerek erdemli bir ahlaka sahip olacağı ifade edilmektedir. Bu yüce hedefe erişmek, Kur'ân-ı Kerîm ile sürekli ve derinlikli bir bağ kurmaya; onu samimiyetle okumaya, manasını kavramaya, hükümlerini hayata tatbik etmeye ve bütün bunları içten bir niyetle yerine getirmeye bağlıdır (Ertuğay, 2021, s. 831).

Kur'ân beşeriyete hem erdemli bir birey olma hem de çevresini ıslah etme sorumluluğu yükler. Bu görevin doğal bir sonucu olarak Kur'ân'la ilişkinin sürekli ve güçlü tutulabilmesi için metnin anlamının kavranması gerektiği vurgulanır. Bununla birlikte kimi çevreler, Kur'ân'ın sadece lafız üzerinden okunmasını küçümsemekte, hatta bunu “anlamsız bir dinleme, manasız bir okuma ya da elektronik bir cihaz kaydının tekrarı” gibi nitelendirmektedir. Bu bakış açısı, kıraati “anlamdan kopuk seslendirme” veya “bir musiki icrası” şeklinde (Kâtib Çelebi, 1941, s. 1/353-354) yorumlayarak eleştirel bir tavır sergiler. Oysa dikkatle bakıldığında, yalnızca anlam üzerinde yoğunlaşıp okumayı ihmal etmek de anlamı ikinci plana itip okumayı tek başına yeterli görmek de eksik ve sorunlu yaklaşımlar olarak değerlendirilmelidir (Ertuğay, 2021, s. 833).

Kur'ân kıraatinde ses ile mana arasındaki bağ büyük bir önem taşır. İlahi mesajın doğru şekilde anlaşılması ve muhatabına eksiksiz ulaşması için, tilavet esnasında tecvîd ilkelerine (İbn Manzûr, t.y., s. “cvd” md.; Zebîdî, t.y., s. “cvd” md.) titizlikle uyulmalı; her bir harf, mahrecine uygun biçimde telaffuz edilmeli (Sîbeveyh, 1408/1988, s. 4/117-152-188-431) ve anlamı destekleyecek ses tonu ile okunmalıdır. Böylece hem metnin lafzî bütünlüğü korunur hem de içerdiği mananın etkili biçimde aktarılması sağlanır (Keleş, 2023, s. 177). Kur'ân tilavetinin usule uygun icra edilmemesi, ahenkten yoksun ve kulağa hoş gelmeyen bir okuyuş ortaya çıkarak dinleyicide sıkıntı ve ilgisizlik doğurabilir. Buna karşılık tertîl ve tecvîd kurallarına riayet edilerek gerçekleştirilen bir tilavet ise kalplere huzur verir, gönülleri teskin eder ve muhatabı metnin anlamını düşünmeye sevk eder. Dolayısıyla okuyucunun ses vurgularına dikkat ederek Kur'ân'ı okuması, hem okuyanın iç dünyasında derin bir etki bırakır hem de dinleyenler üzerinde manevi bir tesir uyandırır (Keleş, 2023, s. 177).

1. Temel Okuma Kavramları: Tilâvet, Kırâat ve Tertîl

Kur'ân'ı okuyuş fiilini ifade etmede kullanılan anahtar terimler tilâvet, kırâat ve tertîldir. Bu kavramlar, okuma eyleminin farklı yönlerini ve derinliklerini temsil etmekle birlikte zaman zaman birbirinin yerine de kullanılabilmektedir. Her biri, ilahi kelimelerle kurulan ilişkinin belirli bir boyutunu yansıtır.

1.1. Tilâvet

Lugatta “okumak, izini sürmek” manasına gelir (Zebîdî, t.y., s. 37/249). Istilahta kırâat, Kur'ân'ı manasını kavrayıp hükümlerini hayatına yansıtmak amacıyla; tecvîd ve tertîl kurallarına riayet ederek, dikkatle, güzel bir ses ve usule uygun bir eda ile tilâvet etmek şeklinde tanımlanır (Çetin, 2012b, s. 41/155-157). Kur'ân'da farklı kullanılışıyla altmış üç yerde geçen bu kavram, ayetlerde genellikle “okuma” ile “anlama”nın iç içe olduğunu ortaya koyar. Bazı ayetlerde kırâat, anlamını idrak edip gereğince amel etmeyi ve tabi olmayı (İbnü'l-Cevzî, 1404/1984, s. 220-222) ifade ederken, bazı ayetlerde ise lafzî okuma yönü ön plana çıkmaktadır (Abdülbâkî, 1990, s. 156).

Kendilerine kitabı verdiğimiz ehliyetli kimseler onu, tilâvetinin hakkını vererek okurlar. İşte onlar, ona iman ederler. Her kim de onu inkâr ederse, işte o inkârcılar hüsrân içindedirler.” âyette geçen Kur'ân-ı Kerîm'i hakkıyla okumak yalnızca dilin seslendirmesiyle sınırlı olmayan, akıl ve kalbin de sürece katıldığı bütüncül bir eylemdir. Dilin vazifesi, tertîl üzere ağır ağır ve düzgün bir biçimde okuyarak harfleri yerli yerince telaffuz etmek; aklın görevi, lafızların taşıdığı anlamları çözümleyip tefsir ederek ilahî mesajı kavramaktır. Kalbin payı ise, okunan ayetlerden ibret alarak derin bir içsel duyarlılık geliştirmek, yasaklardan sakınmak ve ilahî emirleri içtenlikle yerine getirmektir. Böyle bir okuma tarzı, Kur'ân'ın hem zahirine hem de batınî yönüne nüfuz etmeyi, metnin sadece ses ve lafız düzeyinde değil, aynı zamanda düşünce ve duygu boyutunda da içselleştirilmesini gerekli kılar. Bu sebeple gerçek anlamda Kur'ân tilâveti, dilin fonetik icrasını aklın yorumuyla, aklın kavrayışını da kalbin huşû ve teslimiyetiyle tamamlayan çok yönlü bir tecrübe olarak anlaşılmalıdır (Gazâlî, 1974, s. 1/816).

Tilâvet hem harflerin doğru seslendirilmesini hem de lafızların anlam boyutunu içeren bir okuma tarzı olup tertîl ve kırâatin özelliklerini barındırmakla birlikte onlardan daha derinlikli ve kapsamlı bir nitelik taşır. Bu bağlamda tilâvet, düzenli ve mana merkezli bir okuyuşu ifade eder; sadece metnin anlaşılmasıyla sınırlı kalmayıp onun tecrübe edilmesine de imkân verir. Ayrıca tecvîd kurallarının uygulanması, kelimelerin tahriften korunması ve okunan sûre veya âyetler üzerinde tefekkür edilmesi gibi işlevleri de bünyesinde barındırır (Keleş, 2023, s. 181).

1.2. Kırâat

Kırâat kelimesi “قرأ” fiilinden türemiştir ve “toplamak, birbirine katmak” manalarına gelir (el-Cevherî, 1407/1987, s. 1/65). İstilah olarak Kur'ân kelimelerinin edâ keyfiyetlerini ve farklılıklarını rivâyet edenlere nispet ederek bilmektir (İbnü'l-Cezerî, 1420/1999, s. 49). Kur'ân-ı Kerîm'de “قرأ” kökü ve türevleri toplamda seksen dokuz yerde zikredilmektedir. Özellikle Alak sûresinin ilk ayetinde geçen “اقرأ” (oku) emri, yalnızca lafzın telaffuz edilmesine değil, aynı zamanda mananın idrak edilmesine, yani tefehhüme de işaret etmektedir. Böylece Kur'ân'da okuma hem seslendirme hem de anlama boyutuyla bütüncül bir eylem olarak ele alınmaktadır (Yazır, 1970, s. 8/5449).

Kıyâme suresinde geçen “قُرْآنَهُ” kelimeleri, lafzın kırâatini (okuma/telaffuz) kasteder. Ayetlerin sıralanışına bakıldığında, “Sonra onun açıklaması da bize aittir” ifadesi, önceki ayetlerdeki “قرأ” kökenli kelimelerin okuma/telaffuz anlamında olduğunu düşündürür (Keleş, 2023, s. 177). “Kırâat”, yalnızca metnin seslendirilmesi değil, aynı zamanda okunanın anlaşılmasını da içeren bir kavramdır. Bununla birlikte, özellikle yüzünden okuma yönüyle ön plana çıkar. Ayrıca kırâat, lafzın

doğru icrası ve tecvîd kurallarının uygulanması bağlamında da yaygın biçimde kullanılmakta, böylece Kur'ân tilavetinin usulüne uygun (el-İsfahânî, 1381, s. "tlv" md) şekilde gerçekleştirilmesini ifade etmektedir (Keleş, 2023, s. 179).

Gelenekte "Kırâat-i Seb'a" ve "Kırâat-i 'Aşere" şeklinde adlandırılan Kur'ân okuma biçimleri de bu kavram çerçevesinde tanımlanmıştır. Kırâat, bir yönüyle harfleri bir araya getirip telaffuz etmeyi, yani lafzın seslendirilmesini ifade ederken; diğer yönüyle de manaların kavranması ve davranışlara yansıtılması anlamını taşır. Dağ'a göre ise kıraat, tefsir edici bir işlev barındırır da esas itibarıyla metnin edasına, yani seslendirilmesine ve icrasına ağırlık veren bir kavramdır (Dağ, 2013, s. 64).

1.3. Tertîl

Sözlükte "dizmek, düzene koymak, sıralamak" anlamlarına gelir. Düzgün sıralı dişlere sahip kişiler için de bu kavram kullanılır. Bu, telaffuzun düzgün ve akıcılık içinde olmasını ifade eder. Kur'ân-ı Kerîm'de "وَرَتِّلْ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا" ve "وَرَتِّلْ لَنَا تَرْتِيلًا" (*Kur'ân-ı Kerîm Meâli*, 2009, s. Müzzemmil, 73/4) şeklinde iki ayette geçer (Keleş, 2023, s. 177).

Ayette geçen "Tertîl" kavramı, Kur'ân'ın ağır ağır ve düzenli bir şekilde okunmasını ifade eder. Bu bağlamda "tertîl"; okunan metin üzerinde düşünmeye ve anlamaya fırsat verecek şekilde yavaş yavaş tilavet etmek, harfleri birbirinden ayırarak ve hareketlerin hakkını vererek sarsmadan okumak, harflerin mahreçlerine dikkat etmek ve ne öne alma ne de arkaya bırakma olmaksızın kelimeleri tertip üzere (Tahânevî, 1996, s. 1/171) icra etmek anlamlarını taşır (Aydın, 2022, s. 137; Keleş, 2023, s. 181).

"Tertîl" kavramı, yalnızca ağır ağır ve düzenli okuma anlamıyla sınırlı olmayıp, aynı zamanda Kur'ân-ı Kerîm'i açıklamak, tefsir etmek, ezberlenmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla ayet ayet ve tedricî olarak indirilmesi şeklinde de yorumlanmıştır. Nitekim Hz. Ali, "tertîl'i "harflerin tecvîdine riayet edilmesi ve vakıf yerlerinin doğru bilinmesi" olarak tanımlamıştır. Bu tanım hem lafızların tecvîdli telaffuzu yönünü hem de manaya vukufiyet gerektiren vakıf yerlerini bilme yönünü gösterir. Dolayısıyla "anlama" ve "okuma" manalarını birlikte taşır (Ertuğay, 2021, s. 840).

2. Tecvîd İlmi ve Doğru Kıraatin Önemi

Kur'ân'ın lafzının doğru okunması, onun anlamının korunması, ilahi mesajın muhatabına tam olarak ulaşması için hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda, tecvid ilmi ve okuyuş hataları (lahn) konusu büyük bir titizlikle ele alınmalıdır.

Tecvîd, Kur'ân harflerinin mahreç ve sıfatlarını konu edinen bir ilim dalıdır. Lügat anlamı itibarıyla ise "süslemek, bir şeyi düzgün, sağlam ve güzel hale getirmek" demektir (Âsım Efendi, 1819, s. 1/1109). Terim olarak tecvîd, "harflerin mahreç ve sıfatlarına uygun biçimde telaffuz edilmesini esas alan ve Kur'ân-ı Kerîm'in doğru, düzenli ve güzel bir şekilde okunmasını konu edinen ilim dalı" şeklinde tanımlanır (Çetin, 2012a, s. 77). Her harfi ait olduğu mahrecinden çıkarmak ve lazımlı ve arızî sıfatlarını vermek olarak da tarif edilir (İbnü'l-Cezerî, 1405/1985, s. 59).

Kur'ân'ın sıradan bir metin değil, Kelamullah olması, onun belirli kurallara göre okunmasını gerekli kılar. Kur'ân, dilinin Arapça olduğunu ve tertîl ile okunacağını ifade eder. Bu da tecvîd kurallarına uymayı zorunlu kılar (Aslan, 2003, s. 360).

Tecvîd kurallarına uygun biçimde Kur'ân okumak, Kitap, Sünnet ve icmâ ile sabit kılınmış bir yükümlülüktür. Nitekim Müzzemmil sûresi 73/4'te geçen "*Kur'ân'ı tertîl ile oku*" emri, tecvîd kurallarına riayet ederek tilavet etmenin farz olduğunu ortaya koymaktadır. Tecvîd hem lafızların aslına bağlı kalmanın hem de anlamın korunmasının teminatıdır; kurallara uyulduğu ölçüde kelamın

özü muhafaza edilir. Bununla birlikte, tecvîd ilminde bütün kaidelerin içerik bakımından aynı derecede öneme sahip olmaması sebebiyle, okuyuşta yapılan hataları ifade eden “lahn” meselesi ayrıca önem kazanmaktadır (Aslan, 2003, ss. 361-362).

2.1.Lahn (okuyuş hatası)

Lahn, sözlükte “yanılmak, doğru yoldan sapmak, sözü asıl anlamından farklı bir biçimde kullanmak” gibi anlamlara gelmektedir (Âsım Efendi, 1819, s. 4/746). Tecvîd ilminde ise lahn, Kur’ân tilavetinde tecvîd kaidelerine uyulmaması sebebiyle ortaya çıkan okuyuş hatalarını ifade eder (Suyûtî, 2008, s. 1/282). Kur’ân tilaveti sırasında harflerin irabında veya sıfatlarında hata yapılması, dolayısıyla usulüne uygun ve doğru okuyuş biçiminden sapılması “lahn” olarak adlandırılır (Aslan, 2003, s. 363). Okunuş hataları iki kısma ayrılır:

Lahn-i Celî: Okuyuş kurallarının ihlal edilerek lafızlarda ortaya çıkan hatalardır (Çetin, 2003, s. 27/55-56). Bu hatalar hem kıraat ilminde uzman olanlar hem de sıradan insanlar tarafından kolayca anlaşılabilir. Lahn-i celî, tecvîdin konusu olan harflerin lâzımî sıfatlarında ortaya çıkan bu tür hatalar, harfin aslını veya cinsini değiştirebilecek nitelikte olup, tilavetin doğru icrasını doğrudan etkiler. Harflerin birbirleriyle değiştirilmesi (örneğin “tı” yerine “dal”), harf eksiltme veya ekleme (medd-i tabiileri terk etmek), hareketlerin yanlış okunması, sakın harfi hareketli veya hareketli harfi sakın okumak. Kesinlikle haramdır ve Kur’ân’ın mükemmelliğini ihlal eder. Mana ve irab kurallarını bozan hataları içerir (Aslan, 2003, s. 364).

Lahn-i Hafî: Tilavet kurallarına riayet edilmediğinde fakat anlamı değiştirmeyen türden ortaya çıkan bu hatalar, harflerin sıfat-ı ârızalarında, yani zorunlu olmamakla birlikte okuma sırasında dikkate alınması gereken özelliklerde meydana gelir (Aslan, 2003, s. 365). Sıradan kişilerce değil, sadece kıraat ve tecvîd ilminde uzmanlaşmış kişilerce anlaşılabilir İhfâ, izhâr, iklâb, idğâm ve ğunne gibi kuralları terk etmek ya da yanlış uygulamak; kalın okunması gereken harfleri ince, ince okunması gereken harfleri ise kalın okumak; meddleri kısaltmak (kasr) veya uzatmak (medd). Ra harfinde tekrîr (ses titremesi), nun harfinde gunneyi kalın okumak, medd ve gunnelerde sesi titretmek (ter’îd) gibi hatalar. Haram olmakla birlikte lahn-i celî kategorisinde değerlendirilmez. Birinci kısmı tahrimen mekruh, ikinci kısmı tenzihen mekruhtur. Lahn-i hafî, anlam bütünlüğünü bozmaz ancak tilavet açısından bir eksiklik meydana getirir. Her müslümanın lahn-i celî yapmayacak kadar tecvîd bilgisi öğrenmesi farz iken, lahn-i hafî için aynı zorunluluk yoktur; ancak ondan da kaçınmak gerekir (Aydın, 2022, s. 143).

3.Kur’ân Tilâvetinde Estetik

Kur’ân tilaveti, Müslümanların hayatında ciddi bir yere sahip olan estetik bir boyutu vardır. Kur’ân’ın yazılması (hat sanatı) ve okunması (kıraat ve tecvîd ilimleri) gibi temel unsurlar tamamlanmakla kalmamış, aynı zamanda, kıraatın daha etkili ve estetik bir şekilde icra edilebilmesi için hem kulağa hem de gönle hitap edecek biçimde ağız ve ses eğitimi üzerinde durulmuş, tilavetin güzelleştirilmesi adına özel bir gayret gösterilmiştir (Çakıcı, 2021, s. 310). İslam düşüncesinde estetik anlayışın kaynağı Kur’ân’dır. Kur’ân’ın kendine özgü okuyuş usulü ile estetiğin temel unsurlarından olan ölçü, tenasüp ve uyum arasında bağlantı bulunmaktadır (Çelik, 2022, s. 153).

Bazı ayetlerde “*yaptığı işi güzel yapanlardan*” (Yunus, 10/26) ve “*Allah’ın yarattığı her şeyi güzel yarattığından*” (es-Secde, 32/8) bahsedilmesi, insanın estetik ihtiyacının fitrî bir özellik olduğunu ve güzellik arayışının her alanda olduğu gibi kıraat alanında da doğal olduğunu gösterir.

Hz. Peygamber’in “*Kur’ân’ı seslerinizle süsleyiniz*” (Ebû Dâvûd, t.y., s. “Tertîl”, 353; İbn Mâce, t.y., s. “Hüsnü’s-Savt”, 176) ve *Allah, güzel sesli bir peygamberin Kur’ân’ı makamla okumasından hoşnut olduğu kadar hiçbir şeyden hoşnut olmamıştır*” (Buhârî, 1426, s. “Fezâilü’l-Kur’ân”, 19) şeklindeki hadisleri, Kur’ân tilavetinde sesin estetik kullanımına verdiği önemi açıkça

ortaya koymaktadır. Bu rivayetler, kıraatin sadece doğru telaffuz ve tecvîd kurallarına bağlı kalmakla sınırlı olmadığını, aynı zamanda sesin güzelliği ve makamın etkili kullanımının da tilavetin ruhunu ve tesirini artıran unsurlar arasında bulunduğunu göstermektedir.

3.1.Ses ve anlam ilişkisi

Kur'ân tilaveti sırasında ses ile mana arasında doğrudan ya da dolaylı bir ilişki bulunmaktadır. Tek başına her harf anlam taşıyor gibi görünse de diğer harflerle birleştiğinde veya bir kelimenin parçası olarak kullanıldığında anlam kazanır ve bu durum sesin manaya hizmet eden bir unsur olduğunu ortaya koyar. Örneğin, Yusuf suresindeki “الْجُبِّ” (kuyu) kelimesinin sonundaki “be/ب” harfinin şiddet sıfatına sahip olması ve kalkaleli okunması, derin bir kuyuya ağır bir cismin atılmasıyla çıkan sese benzetilir, bu da ses-anlam uyumunu gösterir (Keleş, 2023, s. 185).

Kur'ân'da geçen bazı kelimelerin telaffuzları, insan üzerinde derin etkiler bırakır ve manayı yansıtır. Örneğin, En'âm suresindeki “بَصْعَدُ” (göğe yükseliyormuş gibi) kelimesinin telaffuzundaki zorluk, kişinin göğe yükseldikçe nefes alıp vermede yaşadığı zorluğa benzer. Bakara suresindeki “رَأْدُ” (gürültü) ve “بَرْقُ” (şimşek) kelimelerinin telaffuzundaki kalın ve sarsıntılı sesler, gök gürültüsü ve şimşek çakmasındaki sesi anımsatır. İsrâ suresindeki “أَفْ” (öf) kelimesinin telaffuzu, sabırsızlık ve bıkkınlık hissini çağırıştırır (Keleş, 2023, s. 187).

Telaffuzu zor olan ayetler, genellikle ağır sorumluluk gerektiren veya gönlü huzursuz edecek durumları konu edinirken; telaffuzu kolay olan ayetler ise dua, müjde ve mükafat gibi insanın gönlünü rahatlatan durumları ifade eder. Örneğin, Şuarâ 26/19 ayetinde Firavun'un Hz. Musa'yı azarlaması, “ayn/ع” harfinin sık kullanımıyla boğaza düğümlenen bir telaffuzla manayı yansıtır. İnşirah 94/1 ayetinde “أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ” (Senin göğsünü açıp genişletmedik mi?) ifadesinin kolay ve rahat bir telaffuzla okunması, rahatlık ve iç huzur manasını hissettirir (Keleş, 2023, s. 188).

Sûrelerin sonlarını birbirinden ayıran harflerin çoğunlukla benzer seslerle gelmesi, mananın daha iyi anlaşılmasına ve mesajlara dikkat çekilmesine yardımcı olur. Örneğin, Âdiyât suresinde savaş sahnelerinin gürültüsü, şiddet ve kalkale sıfatına sahip harflerle tilavete taşınır. Kâriâ suresinde kıyamet sahnelerinin korkunçluğu, ayet sonlarının “he/ه” harfiyle bitmesiyle bitkinlik ve çaresizlik halindeki solumaya benzetilir (Keleş, 2023, ss. 188-189). Uzmanlar, ses tonu değişikliklerinin anlam üzerindeki etkisini, özellikle Kur'an okuyuşunda ve dilbilgisel yapılarda incelemiştir (Salihoğlu, 2025, s. 137).

3.2.Kıraat farklılıkları

Kıraat imamlarının farklı okuma usulleri, anlamda etki bıraktığı gibi ses-anlam ilişkisinde de zenginlik yaratır. Örneğin, Bakara 2/168 ayetindeki “خَطُّوالتَّ” kelimesinin farklı okunuşları, şeytanın adım atış sesini veya takip hissini yansıtabilir. Yusuf 12/23 ayetindeki “هَيْتَ” kelimesinin farklı telaffuzları, Hz. Yusuf'a yapılan davetin başlangıçtaki yumuşak üslubu ve ardından sertleşen ifadeyi yansıtır (Keleş, 2023, s. 190).

3.3.Tecvîd uygulamaları

Tecvîd kuralları da ses-anlam ilişkisine etki eder. Örneğin, Fâtiha 1/7 ayetindeki “وَلَا الضَّالِّينَ” kelimesinde medd-i lâzım ve idğam, yoldan sapmadaki derinliği sese ve telaffuza yansıtır. Bakara 2/93 ayetinde “وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا” kısmındaki ihfa-i şefevî, “sımsıkı sarılın” anlamıyla uyum gösterir. Nebe' 78/40 ayetindeki medd-i munfasıl, azgınlığın cehennemde çok uzun süreler kalacağını çağırıştırır (Keleş, 2023, s. 192).

3.4.Makam uygulamaları

Kur'ân tilavetinde makam uygulamaları da ses-anlam ilişkisini belirginleştirir. Örneğin, Yusuf 12/86 ayeti için hüzünlü ve ciddi anlamlar taşıyan Hüseyinî veya Sabâ makamlarının kullanılması, Hz. Yakup'un yaşadığı hüznün ve gayretli duruşu yansıtır. Şems 91/1-6 ayetleri gibi Allah'ın kudretini anlatan ayetler için yavaş, açık ve tok bir ses tonuyla okunan Rast makamı uygun görülür. Mutaffin 83/22-28 ayetlerinde cennet ehlinin neşesi ve mutluluğu ise Nihavent makamıyla ifade edilebilir (Keleş, 2023, s. 193).

3.5.Sesin etkin kullanımı

Kur'ân'ı güzel sesle okuma hoş görülmüştür Hz. Peygamber bu konuda teşvikte bulunmuştur. Ancak riya korkusu olduğunda sessiz okuma tercih edilmelidir (Yılmaz, 2007, s. 154). Herkesin ses potansiyelini bilmesi ve buna uygun bir okuma tarzı belirlemesi gerekir. Profesyonel bir eğitim almamış kişiler, makamlı okuma yerine başlangıçta düz bir tarzda okumalı, kendilerini geliştirdikçe makamlı okumaya geçmelidirler (Çakıcı, 2021, s. 323).

Kur'ân okurken fiziksel görüntüyü bozacak aşırı zorlamalardan kaçınılmalıdır. Sesin gücünün ve kapasitesinin farkında olunmalı, kırmızı çizgi olarak belirlenen desibel değerlerinin üzerine çıkılmamalıdır. Aksi takdirde hem ses sağlığı zarar görür hem de kıraatin estetiği bozulur (Çakıcı, 2021, s. 323).

4.Kur'ân Tilavet Adabı

Tilavet âdâbı, ilahî kelamla muhatap olan kimselerin Kur'ân'a yönelik tutum ve davranışlarının nasıl olması gerektiğini belirleyen esasları ifade eder. Bu, Kur'ân'ı öğreten, öğrenen, okuyan ve dinleyen herkes için geçerlidir (Akaslan, 2024, s. 89; Çetin, 2012b, s. 41/155; Yılmaz, 2007, s. 159).

4.1.Okuyucunun adabı

Kur'ân okumadan önce ağız temizliği yapmak sünnet, mushaftan okurken abdestli olmak ise zorunlu görülmüştür. Abdestsiz mushafa dokunmak haram kabul edilir. Kibleye yönelip, başı eğik ve kibirsiz olmalıdır (Yılmaz, 2007, s. 151).

4.2.Vakf ve ibtidâ (Durma ve başlama yerleri)

Mananın doğru anlaşılması ve hataların önlenmesi için vakf ve ibtidâ kurallarının bilinmesi ve uygulanması çok önemlidir. Hz. Peygamber'in ayet ayet vakf yaparak okuduğu bildirilmiştir. Mütevatir kıraatlerden herhangi biriyle okunabilir. Ancak şaz kıraatleri okumak caiz değildir (Aydın, 2022, s. 146; Yılmaz, 2007, s. 152).

Toplum içinde dedikoduya, alay konusu olmaya veya fitneye mahal vermeyecek şekilde tilavet edilmelidir. Sûrelerin veya surelerin tamamının okunmasıyla Kur'ân'ın tertibine riayet edilmelidir. Bir sureyi sondan başa doğru okumak ittifakla men edilmiştir, çünkü bu Kur'ân'ın i'caz değerini düşürür (Yılmaz, 2007, s. 153).

4.3.Hissederek okuma

Tilavet esnasında manevi coşku duyarak ağlamak, en zor adaptasyonlardan biri olarak kabul edilir. Rahmet ayetlerinde sevinmeli, mağfiret ayetlerinde dua edilmeli, secde ayetlerinde hemen secdeye kapanılmalıdır. Kur'ân'ı bolca okuma, tefekküre vesile olduğundan tavsiye edilir. Ancak Kur'ân'ı üç günden az bir sürede hatmetmek uygun görülmemiştir, çünkü bu tefekküre engel olur (Aydın, 2022, s. 146; Yılmaz, 2007, s. 156).

Riya ve kibir tehlikesinden çeken kimse için Kur'ân'ı gizlice okumak daha uygun kabul edilirken, bu endişelerden emin olan kimsenin ise sesli okumayı tercih etmesi tavsiye edilmiştir. Ayrıca Mushaf'tan okuyuş hem dilin telaffuzunu hem de gözün metne yönelmesini kapsadığı için daha faziletli sayılmıştır. Ebû Tâlib el-Mekkî'ye göre mushafa bakarak hatmetmek, ezbere yapılan yedi hatme bedeldir. Hz. Osman'ın yedi günde bir hatim yaptığı ve hatim sonrası aile fertlerini bir araya getirerek dua ettikleri kaydedilmiştir. Ebû Tâlib el-Mekkî, Kur'ân'ın yedi hizbe ayrılmasını ve günlük virdlerde bir, iki veya üç hizb okunmasını güzel bir amel olarak değerlendirir (Akaslan, 2024, s. 95).

4.4. Öğretmen (Mukrî) ve öğrencinin adabı

Öğrencinin Adabı: Öğrenci, hocasına ve ilme karşı saygılı olmalı, ilim tahsilinde tevazu, edep, nezaket, takip ve hizmeti şart koşmalıdır. Hocanın huzuruna selâmla girmeli, yüzüne sevgiyle bakmalı, onu sorularla meşgul etmemeli ve yorgunluktan bitkin düştüğünde dinlenmesine fırsat vermelidir. Ders bitiminde şükranlarını bildirip dua ederek ayrılmalıdır. Öğrenci, hocasının önünden yürümemeli, makamında oturmamalıdır. Özellikle Kurân eğitimi alırken hocaya bakıp, semâ ile almalıdır (Yılmaz, 2007, s. 145).

Öğretmen (Mukrî) Adabı: Kur'ân öğretimiyle meşgul olan kimse, işe ihlâs ve samimiyetle başlamalı; öncelikle kendi nefsinin ıslah etmeye gayret göstermeli, dünyaya aşırı derecede bağlanmaksızın ondan gerektiği kadar faydalanmalı, aynı zamanda cömert, halim-selim, mütevazı ve sabırlı bir karaktere sahip olmalıdır (Yılmaz, 2007, s. 147). Hased, kibir ve riya gibi haramlardan uzak durmalıdır. Öğrencilerine karşı vakarlı ve saygılı olmalı, bazen edebe aykırı davranışlarını hoşgörüyle karşılamalı ve onları mazur görmelidir (Yılmaz, 2007, s. 148). Öğretmen, abdestli olarak kibleye yönelmeli, diz üstü oturarak ders vermeli ve ilmi küçük düşürecek davranışlardan sakınmalıdır (Yılmaz, 2007, s. 148). Çocukluk çağını bitirmiş, müslüman, akıllı, kabiliyetli, güvenilir, liyakatli ve Kırâat ilminde mahir olması şarttır (Yılmaz, 2007, s. 149).

4.5. Dinleyenin adabı

"Kur'ân okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size rahmet edilsin" (el-Âraf, 7/204) ayeti gereğince, Kur'ân tilavet edildiğinde susarak dinlemek vaciptir (Yılmaz, 2007, s. 157). Kur'ân tilavetinde, kişinin kalbinde hem korku hem de ümit duygusu hâkim olmalı; edep ve vakar içinde bulunmalı, laubalilikten sakınmalı, bağırıp çağırmaktan uzak durmalı, riyadan kaçınarak huşû içerisinde, mümkünse gözyaşlarıyla dinlemelidir. Bir meclise Kur'ân-ı Kerîm getirildiğinde ayağa kalkarak hürmet göstermek müstehap kabul edilmiş, Mushaf'ı karalamak veya üzerine çizimler yapmak ise haram sayılmıştır (Yılmaz, 2007, s. 158).

5. Kur'ân Okuma Mertebeleri (Tilavet Çeşitleri)

5.1. Tahkik

Bu okuma, Kur'ân tilavetinin en ağır ve yavaş üslubudur. Harflerin mahreçlerinden çıkarılarak sıfatlarına dikkat edilmesi, medlerin gerektiği ölçüde (muttasıl, munfasıl ve lazım medlerde dört elif miktarı) uzatılması, hareketlerin birbirine karıştırılmadan açıkça okunması, şeddelerin belirgin kılınması, gunnelerin tam olarak yapılması ve tüm tecvîd kurallarına titizlikle uyulması esasına dayanır (Keleş, 2023, s. 182).

Tilaveti gereğinden fazla yavaşlatıp hareketleri haddinden fazla uzatmak, sükûn halindeki harfe hareke vermek yahut harfler arasında gereksiz duraklamalar yapmak gibi hatalardan sakınmak gerekir. Tahkik, daha çok talim (öğretim) ve temrin (alıştırma) amacıyla tercih edilirken; tertîl, tefekkür ve istinbat, yani ayetlerin anlam derinliklerini kavramak ve onlardan hüküm çıkarabilmek için uygulanır (İbnü'l-Cezerî, t.y., s. 1/208-209).

5.2.Tedvir

Bu okuma tarzı, tahkîkin ağır ve yavaş üslubu ile hadrın hızlı okuyuşu arasında yer alan, orta seviyede bir hızla gerçekleştirilen kıraat şeklidir (İbnü'l-Cezerî, t.y., s. 1/205-210). Bu okuyuşta med türleri orta uzunlukta (tevassut miktarınca) uzatılır. İzhar, ihfa, kalkale, idğam ve diğer tecvîd kuralları tahkîke kıyasla daha hızlı uygulanır; ancak tilavetin hızı hadr derecesine ulaşmaz. Kıraat imamlarının çoğu bu okuyuş ölçüsünü tercih etmiştir (Keleş, 2023, s. 183).

5.3.Hadr

Hadr, tecvîd kurallarına titizlikle riayet edilerek yapılan en hızlı okuyuş şeklidir (İbnü'l-Cezerî, t.y., s. 1/205-210). Bu üslupta medlerin süreleri tahkik ve tedvire oranla daha kısa tutulur; medd-i âriz, medd-i lîn ve medd-i munfasıl bir elif, medd-i muttasıl iki elif, medd-i lâzım dört elif, medd-i tabîi ise en az bir elif miktarı uzatılmalıdır. Tilavet sırasında harflerin ince, kalın, keskin ve peltek özellikleri karıştırılmamalı; mahreç, sıfat, şedde, ğunne gibi hususlar belirgin biçimde yerine getirilmelidir (Çetin, 2012a, s. 327). Hadr usulünden daha hızlı okuma çeşitleri (hezreme ve tahlît) ise hatalı kabul edilir, çünkü harfler ve mahreçler tam anlaşılmaz ve mana için uygun düşmez (İbnü'l-Cezerî, t.y., s. 1/208).

Sonuç

Kur'ân-ı Kerîm, insan hayatını şekillendiren, dünya ve ahiret saadatinin rehberi olan yüce bir kitaptır. Onunla kurulan ilişkinin okumak, anlamak ve uygulamak eylemlerini halis niyetle içermesi gerekir. Bu süreçte Kur'ân tilavetinin lafız ve anlam olarak kusursuz olması büyük önem taşır. Bazı yaklaşımlar Kur'ân'ı "anlamadan okuma" olarak eleştirse de okuma (kırâat) anlama faaliyetinin ilk basamağıdır. Kur'ân okunmadan veya dinlenmeden bir şey anlaşılamaz demek de doğru değildir; çünkü sesin kendisi, metnin anlamı bilinmese dahi, derin etkiler ve manalar aktarabilir.

Kırâat, tilâvet ve tertîl kavramları hem lafzın telaffuzunu hem de manayı düşünerek, içeriği kavramaya gayret ederek okumayı kapsar. Her bir okuma biçimi derin manalar taşır ve salt okumaya ya da salt anlamaya hasredilmesi doğru değildir. Tecvîd, Kur'ân harflerinin mahreç ve sıfatlarına riayet ederek, onu Hz. Peygamber'den geldiği şekliyle okumayı sağlayan bir ilimdir. Tecvîdin önemsizleştirilmesi, lafzı bozarak mananın yanlış anlaşılmasına yol açabilir. Tecvîdsiz okuyuş, lahn (okuyuş hatası) olarak kabul edilir. Lahn-i celî (açık hata) manayı değiştirdiği için kesinlikle haram, lahn-i hafî (gizli hata) ise manayı değiştirmese de kaçınılması gereken bir hatadır.

Kur'ân tilaveti, aynı zamanda estetik bir boyut taşır. Sesin güzelliği, makam ve mimiklerin kullanılması, ayetlerin manasıyla uyumlu bir şekilde tilavete yansıtılmalıdır. Sesin ve mimiklerin manaya uygun kullanılması hem okuyucunun hem de dinleyenin duygusal ve zihinsel olarak daha derin bir deneyim yaşamasını sağlar. Tilavet adabı, Kur'ân'la etkileşimde bulunurken gösterilmesi gereken saygı ve ihtiramı ifade eder. Bu, Kur'ân'ı okuyan, dinleyen, öğreten ve öğrenen herkes için geçerlidir. Abdestsiz mushafa dokunmamak, kibleye yönelmek, vakf ve ibtidâ kurallarına uymak, huşu içinde dinlemek ve manayı tefekkür etmek bu adabın temel unsurlarıdır.

Kur'ân-ı Kerîm okumak (kırâat), anlamak (tefekkür ve tedebbür) ve uygulamak (amel) bir bütündür ve ayrılmaz halkalardır. Bu üç aşama, ihlasla birleştğinde kişiyi manevi tekamüle ulaştırır. Okuma, anlamak ve uygulamak için bir başlangıç noktasıdır ve tüm bu aşamalar arasında bir öncelik-sonralık veya gereklilik-gereksizlik ayrımı yapmak yanlış olacaktır. Manaya vurgu yaparken kırâati veya tecvîdi önemsizleştirmek, Kur'ân ile olan ilişkinin bir bütün olarak zayıflamasına neden olabilir.

References

- Abdûlbâkî, M. F. (1990). Çağrı Yayınları.
- Akaskan, Y. (2024). Bir sûfî olarak Ebû Tâlip el-Mekkî'nin Kur'ân-ı Kerîm tilâvet âdâbına bakışı. *Mizânü'l-Hak İslâmî İlimler Dergisi*, (19), 89-120.
- Âsım Efendi, S. A. (1819). *Kâmus tercemesi*.
- Aslan, Ö. (2003). Kur'ân tilavetinde tecvîd'in gerekliliği ve lahn (okuyuş hataları). *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 357-372.
- Aydın, A. (2022). Kur'ân-ı Kerîm okumanın ve dinlemenin fazîlet ve âdâbı. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (7), 127-152.
- Buhârî, E. A. M. b. İ. (1426). *Sahîhu'l-Buhârî* (1. bs). Dâru'l-Beyânî'l-Arabî.
- Çakıcı, İ. (2021). Kıraat estetiği bakımından Kur'an tilâveti. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(2), 308-331. <https://doi.org/10.51702/esoguifd.957932>
- Çelik, İ. (2022). Kur'ân Tilâveti ve Estetik. *Diyanet İlmî Dergi*, 58(1), 127-158. <https://doi.org/10.61304/did.895597>
- Çetin, A. (2003). Lahn. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 27, ss. 55-56). TDV Yayınları.
- Çetin, A. (2012a). *Kur'ân okuma esasları* (14. baskı).
- Çetin, A. (2012b). Tilâvet. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C. 41, ss. 155-157). TDV Yayınları.
- Dağ, M. (2013). *Tenzilden tezyine Mushaf-ı Şerif*. Fecr Yayınları.
- Ebû Dâvûd, S. b. E. (t.y.). *Sünenü Ebî Dâvûd* (Vols. 1-4). el-Mektebetü'l-'Aşriyye.
- Ebû Naşr Cevherî, E. N. İ. b. H. (1407/1987). *Tâcu'l-luğâ ve şîhâhu'l-'Arabîyye* (Vols. 1-6). Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn.
- Ebû'l-Fazl C. M. b. M. İ. M. (t.y.). *Lisânu'l-Arab*. Dâru'l-Meârif.
- el-İsfahânî, H. b. M. b. R. (1381). *El-müfredât fî garîbi'l-Kur'ân*. nşr. M. Seyyid Kîlânî.
- Ertuğay, R. (2021). Kur'ân-ı Kerîm'i anlamının önemi vurgulanırken kıraatinin (yüzünden okuma) önemsizleştirilmesi sorunu. *Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(16), 831-857.
- Gazâlî, İ. (1974). *Ihyâu 'ulûmi'd-dîn çev.* Ahmet Serdaroğlu (3. Baskı, Vols. 1-4). Bedir Yayınevi.
- İbn Mâce, E. M. b. Y. (t.y.). *Sunenu İbn Mâce* (Vols. 1-2). Dâru 'İhyâ'i'l-Kutubi'l-'Arabîyye.
- İbnü'l-Cevzî, E.-F. C. (1404/1984). *Nuzhetu'l-'A'yuni'n-Nevâzir fî 'İlmi'l-Vucûh ve'n-Nezâîr*. y.y.
- İbnü'l-Cezerî, E. Ş. b. C. M. (t.y.). *En-Neşr fî'l-Kırâ'âti'l-'Aşr* (Vols. 1-2). y.y.
- İbnü'l-Cezerî, E. Ş. b. C. M. (1405/1985). *Et-Temhîd fî 'İlmi't-Tecvîd*. y.y.
- İbnü'l-Cezerî, E. Ş. b. C. M. (1420/1999). *Muncidu'l-mukri'in ve murşidu't-tâlibîn*. Dâru'l-Kütübi'l-İlmiye.
- Kâtib Çelebi, M. b. A. (1941). *Keşfu'z-Zunûn 'an Esâmî'l-Kutubi'l-Funûn* (Vols. 1-6). Mektebetü'l-Muşennâ.

- Keleş, M. (2023). Kur'ân tilâvetinde ses ve mana ilişkisi. *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (22), 177-198.
- Kur'ân-ı Kerîm Meâli* (M. Şahin & H. Altuntaş, Çev.; 3. bs). (2009). Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Salihoğlu, A. (2025). Ses anlam ilişkisi bağlamında kur'an tilâvetinde tenğîm (tonlama) olgusu. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(1), 115-140. <https://doi.org/10.51702/esoguifd.1559758>
- Sîbeveyh, E. B. (1408/1988). *El-Kitâb* (Vols. 1-4). Mektebetu'l-Hâncî.
- Tahânevî, M. b. 'Alî b. el-Kâdî M. Hâmid b. M. Şâbir el-Fârûkî el-Hanefî et-. (1996). *Keşşâfu İştilâhâtî'l-Funûn ve'l-'Ulûm* (Vols. 1-2). Mektebetu Lubnân Nâşirûn
- Yazır, E. M. H. (1970). *Hak dîni Kur'ân dili*. Eser Yayınları.
- Yılmaz, A. (2007). Tilâvet Âdâbı. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (27), 137-160.
- Zebîdî, M. b. M. b. A. (t.y.). *Tâcu'l-'Arûs min Cevâhiri'l-Kâmûs* (Vols. 1-4). Dâru'l-Hidâye.

ETHICAL DECLARATIONS**Research and Publication Ethics**

I declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. I declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

The author single-handedly designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. I have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

I declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

I confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

I confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR**Araştırma ve Yayın Etiği**

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederim. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını tek başına yürütmüştür. Makalenin son hâlini okuyup onayladım ve yayımlanmasını kabul ettim.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederim.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bana aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederim.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okudum, onayladım ve yayımlanmasını kabul ettiğimi beyan ederim.